

ვახტანგ

ბლაგიძე

VAKHTANG BLAGIDZE

აგთანდელ გურასუაშვილი

ქართველი ოლიმპიური ჩემპიონები
GEORGIAN OLYMPIC CHAMPIONS

პროექტის ავტორი და მთავარი რედაქტორი

ელგუჯა ბერიშვილი

THE PROJECT AUTHOR AND EDITOR-IN-CHIEF

Elguja Berishvili

პროექტის მენეჯერი

ემზარ ზენაიშვილი

THE PROJECT MANAGER

Emzar Zenaishvili

პროექტის კოორდინატორი

რუსუდან აფციაური

THE PROJECT COORDINATOR

Rusudan Aptsiauri

ტექსტი

ავთანდილ გურასაშვილი

TEXT

Avtandil Gurasashvili

დიზაინი

ვახტანგ შატაიძე

DESIGN

Vakhtang Shataidze

რედაქცია

ავთანდილ გურასაშვილი, ჯემალ კასრაძე, დავით ჭელიძე,
კარლო ფაჩულია, ზაალ ანჯაფარიძე, ინგა ალავეიძე,
ნანა ჯოხარიძე, მაია ბერიშვილი, ივანე ბურნაძე

EDITORIAL STAFF

**Avtandil Gurasashvili, Jemal Kasradze, David Chelidze,
Inga Alavidze, Karlo Pachulia, Zaal Anjaparidze, Nana Jokharidze,
Maia Berishvili, Ivane Burnadze**

ფოტო

ავთანდილ გურასაშვილი, ჯემალ კასრაძე, ვლადიმერ როდიონოვი,
ალექსანდრე კოტორაშვილი, www.sportphoto.ge

PHOTO

**Avtandil Gurasashvili, Jemal Kasradze, Vladimir Rodionov,
Aleksandre Kotorashvili, www.sportphoto.ge**

პარტნიორები

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი
საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ოლიმპიური სოლიდარობა
საქართველოს ჭიდაობის ეროვნული ფედერაცია

PARTNERS

**Georgian National Olympic Committee
Olympic Solidarity of the International Olympic Committee
Georgian Wrestling Federation**

ISSN 2233-3096

ISBN 978-9941-0-3772-6

ქართველი ოლიმპიური ჩემპიონები

ვასტანბ გლაბიძე

2011

ბიოგრაფიის პარალელები, როგორც შესავალი

XX საუკუნის საქართველოს საუკეთესო ვაჟ სპორტსმენად აღიარებულ სამგზის ოლიმპიურ ჩემპიონს, ვიქტორ სანეევს, დაბადების 60 წლის იუბილეზე ასევე ოლიმპიურმა ჩემპიონმა ვახტანგ ბლაგიძემ უშვებელი ხმალი მიართვა საჩუქრად. მერე საზოგადოებას მიუბრუნდა და თქვა, ვიქტორი, როგორც პიროვნება, მუდამ ჩემი კერპი იყო, არის და ასეთად დარჩებაო.

ვახტანგ ბლაგიძისთვის ფალავანთაგან მისაბაძია ოლიმპიური თამაშებისა და ოთხგზის მსოფლიო ჩემპიონი ბერძნულ-რომაულ ჭიდაობაში რომან რურუა.

თავის მხრივ, ბერძნულ-რომაული სტილით ჭიდაობის დიდოსტატ ვახტანგ ბლაგიძეს, როგორც უებრო ფალავანს, კერპად არაერთი მიიჩნევდა და ბევრი ახალგაზრდა ბაძავდა. ან როგორ არ უნდა მიეზიდავდა, როცა თითქმის ყველა ბრძოლას ვადამდე, სულ რამდენიმე წამში წმინდად იგებდა. ასე გახდა ის მოსკოვის ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონი (1980), მსოფლიოს ორგზის (1978, 1981) და ევროპის ორგზის ტრიუმფატორი (1978, 1980), მსოფლიო თასის მფლობელი (1982), უნივერსიადის გამარჯვებული (1977), სსრ კავშირის ჩემპიონის ოქროს მედლის მფლობელი (1981)...

ქვემოთ გავიხსენებთ სწორედ ამ გამარჯვებებისთვის გადახდილ ბრძოლებსა და მათკენ მიმავალ გზას, რომელსაც კიდევ არაერთი ქართველი ყმანვილი დაადგება.

ამ მოგონებათაგან ბევრი ჩემს უშუალო შთაბეჭდილებებს უკავშირდება, რადგან განგებამ თუ ჩვენი ცხოვრების ბედნიერმა დამთხვევამ მრავალი წლის წინათ ერთმანეთთან დაგვაკავშირა. მას მერე ჩვენი ცხოვრების გზები არაერთხელ გადაიკვეთა. პირველად ეს მოხდა სოფიაში, მსოფლიო უნივერსიადაზე, როცა პირველად ვიყავი უცხოურ მივლინებაში, ვახტანგ ბლაგიძემ კი იქ თავისი საეტაპო გამარჯვება იხიმა.

მერე ორივეს ერთად მოგვიხდა სამხედრო-სავალდებულო სამსახურში ყოფნა და ერთ ყაზარმაში ცხოვრება. ჯარგამოვლილები კიდეც ბევრჯერ ერთად მოვხვდით ჭირსა თუ ლხინში. რაც მთავარია, კავკასიონის თოვლისა და ყინულის საუფლოში, ჯიხვებისა და არწივების საბრძანებელთან დაცემულ კარავში ერთად ვისმენდით ქარის ზუზუნს, მერე კი ერთ თოკში ჩაბმულნი ავედით 4000 მეტრამდე სიმაღლის მწვერვალზე...

ასე რომ, გასახსენებელი ბევრი გვაქვს. ოლიმპიურ თამაშებში გამარჯვებით დავინწყით...

ოლიმპიური ტრიუმფი

ოლიმპიურ თამაშებში გამარჯვება, ისე როგორც სხვა ჩემპიონებისთვის, ვახტანგ ბლაგიძისთვისაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, თუმცა ზოგიერთი იმასაც ამბობს, აბა, მოსკოვის ოლიმპიადა რა ოლიმპიადა იყო, ნახევარმა მსოფლიომ საბჭოთა კავშირს ბოიკოტი გამოუცხადა და შეჯიბრებაზე არ ჩამოვიდაო. ეს მართალია, მაგრამ ისიც მართალია, რომ ჭიდაობაში, თუ ვინმე რამეს წარმოადგენდა, მოსკოვის სარბიელზე ყველა გამოვიდა. ყოველ შემთხვევაში, ვახტანგ ბლაგიძის წონით კატეგორიაში (52 კგ) ყველა ფავორიტმა მოიყარა თავი.

„ამბობენ, გამარჯვება მით უფრო სასიხარულოა, რაც უფრო მძიმე ბრძოლებშია მოპოვებულიო, — ამბობს ვახტანგ ბლაგიძე, — მართალია, მოსკოვის ოლიმპიური ოქრო იოლად მოვიპოვე, მაგრამ სიხარულით ცას ვენიე. ფინალური ბრძოლა დამთავრდა თუ არა, დედა გამახსენდა. მოსკოვში გამგზავრებამდე ჩემს მშობლიურ სოფელში, ბაილეთში ჩავედი. ვიფიქრე, დედას და ძმებს ვნახავ, გზას დამილოცავენ და ჩემპიონი გავხდები-მეთქი. გამომშვიდობებამდე ერთი დღით ადრე, დილაადრიან, დედა ფეხშიშველი სადღაც გავიდა და გადაიკარგა. ნერვიულობისგან კინალამ გავვკიჟდი. ის იყო, მოსაძებნად წასვლა დავაპირე და გამოჩნდა კიდეც. ვხედავ, მთლად ფეხებდასისხლიანებული მოდის.

ელდა მეცა, მაგრამ დამამშვიდა. შემოქმედში ვიყავი, ვილოცე, რომ გაიმარჯვო. ერთი ლამაზი, დეზებიანი მამალი გვყავდა. ის მამალიც თან წაუყვანია და ეკლესიის ეზოში გაუშვია. წინა ღამეს კი დასიზმრებია, რომ მე კვარცხლბეკზე ვდგავარ. დედაჩემმა წესიერად არც კი იცოდა, რა იყო ჭიდაობა და ოლიმპიური თამაშები, მაგრამ ის კი მითხრა, სადაც მიდიხარ, კვარცხლბეკზე ახვალ და როცა მიზანს მიაღწევ, პირჯვარი გადაინერე და ღმერთს მადლობა უთხარიო.“

უიმედოდ არც მანამდე იყო, მაგრამ დედის სიტყვებმა მთლად ფრთები შეასხა, თუმცა ცოტას მაინც ნერვიულობდა. იქვე მოჭიდავეებისთვის ერთი კაფე იყო. ხანდახან შედიოდა და ერთ-ორ ყლუპ ჩაის სვამდა. სხვა მოჭიდავეებიც ასე იქცეოდნენ. ერთხელაც, უკვე სარბიელზე გასვლის დრო რომ მოვიდა, პირი გაუშრა. კაფეში შევიდა.

„ვხედავ, ჩაიზე რიგი დამდგარა. დრო აღარ იყო, ბიჭებს ვთხოვე და ურიგოდ გამიშვეს, მაგრამ მებუფეტე ქალმა შემომიბღვირა — აბა, ახლავე რიგში დადექო. ისედაც აღმაცერად ვუყურებდი, რადგან სულ ქოთქოთებდა, ჭიჭყინებდა და ყველას ქოქოლას აყრიდა. კიდევ ერთხელ რომ აქოთქოთდა, ძალიან გავბრაზდი. ნერვები რომ მომეთოკა, შორიდან გამოვქანდი, კედელზე შევხტი და ზედ გავირბინე. იქვე ჩემი მწვრთნელი ჯემალ მეგრელიშვილი იდგა. დაუთვლია — თორმეტი ნაბიჯი გამირბენია. ეს რომ იმ რუსმა ქალმა დაინახა, კინალამ თვალები გადმოსცვივდა. მერე წინსაფარი მოიხსნა, ძირს დააგდო, „კ ჩორტუ ვას ვსეხ“-ო და გავარდა. ჩემი ნერვიულობაც თან გაჰყვა.“

საერთოდ, კედელზე რბენა ვახტანგის „საფირმო გამოსვლა“ იყო. ამით მეტოქეებზე ფსიქოლოგიურად მოქმედებდა, თვითონ კი ნერვიულობას ივინყებდა, განიმუხტებოდა და საკუთარ მზადყოფნასაც ამონმებდა. კედელზე რვა ნაბიჯზე მეტი თუ გამოუვიდოდა, ესე იგი, ფორმაში იყო. ერთხელ თბილისში, „ფალავანთა კლუბში,“ ზედიზედ სამჯერ თორმეტ-თორმეტი ნაბიჯი გაირბინა.

„ამის მოწმე იყო ვალოდია მაისურაძე — შესანიშნავი პიროვნება და მწვრთნელი. მოფერებით ყველას „ხბოსთაოს“ გვეძახდა. ხანდახან,

როცა თავისუფალი იყო, პირდაპირ დარბაზში იცოდა დასვენება. მოჭიდავეების სავარჯიშოდ განკუთვნილ ადამიანის ფიტულს მუთაქასავით თავქვემ ამოიდებდა და თვლემდა. იმ დღესაც, თითქმის ცარიელ დარბაზში, მე რომ ვხურდებოდი და ის თვლემდა, გავქანდი, კედელზე ავვარდი და ვალოდია მაისურაძეს თავზემთ გადავურბინე. ერთხელ, მეორედ... მესამედაც რომ იგივე გავაკეთე, თვალი გაახილა, მშვიდად გადმომხედა და... შე ხბოსთაო, დამეკარგე აქედან, არ ჩამოვარდე და თავზე არ დამეცეო.

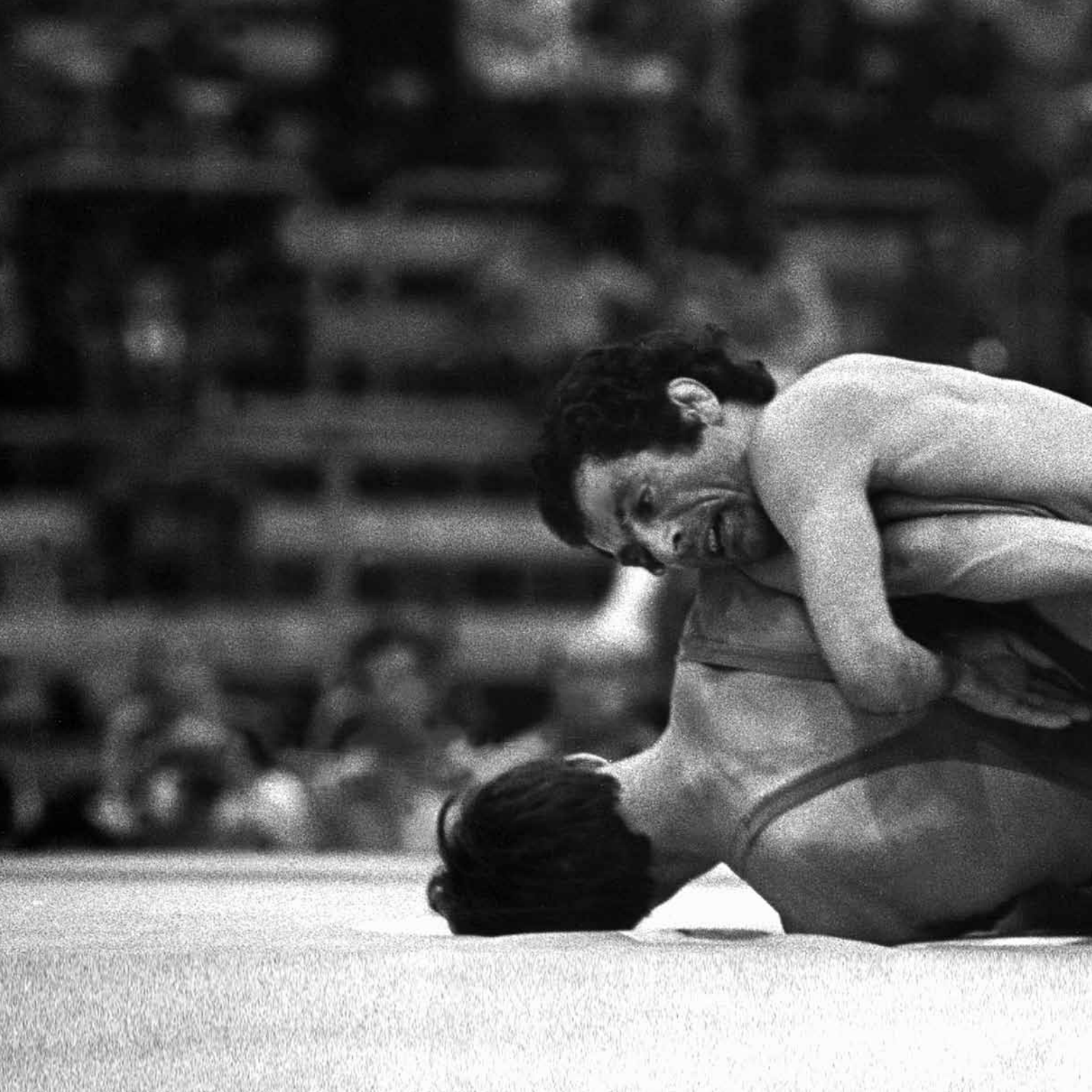
ერთხელ კისლოვოდსკშიც მოვიგიჟიანე თავი. ეს, მართლაც, ნამდვილი სიგიჟე იყო, რადგან იმ დარბაზში შუშის კედელზე გავირბინე. მინამ რყევა და ზანზარი დაიწყო. ეს შუშის კედელი თავზე არ დაგვემხოსო და, გულგახეთქილი მოჭიდავეები გარეთ გაცვივდნენ. ამის მოწმე კი ჩემი მეგობარი და თანაგუნდელი, მსოფლიო ჩემპიონი მიხეილ სალაძეა.“

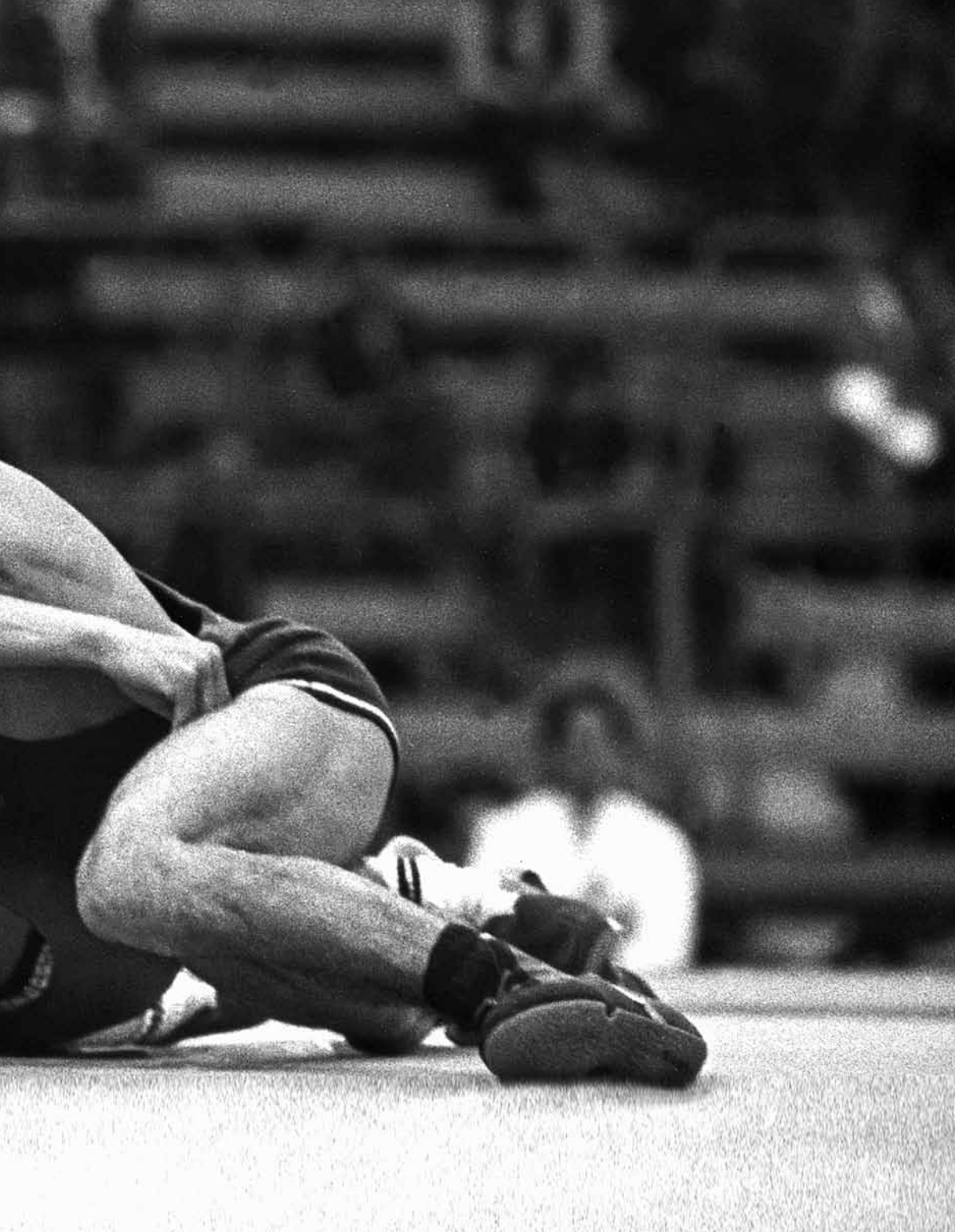
ერთი სიტყვით, მოსკოვში კედელზე გარბენით მეტოქეები გვარიანად დათრგუნა და ოლიმპიური ტურნირი, როგორც იტყვიან, რიხინ-რიხინით ჩაამთავრა. ყოველი ბრძოლის მერე ჟურნალისტები კომენტარს სთხოვდნენ ხან რომან რურუას, ხან ასევე მსოფლიო ჩემპიონ მიხეილ სალაძეს, მსოფლიოს შვიდგზის და ოლიმპიური თამაშების სამგზის ჩემპიონს, ლეგენდარულ ალექსანდრ მედვედს თუ საბჭოთა ნაკრების უფროს მწვრთნელს, მსოფლიოს ხუთგზის ჩემპიონს გენადი საპუნოვს, რომლებიც ვახტანგის მისამართით ქებას არ იშურებდნენ. თუმცა ეს ყველაფერი მერე გაიგო, როცა ოლიმპიური ბრძოლები უკან დარჩა და გაზეთები გადაიკითხა.

...პირველი შეხვედრა ფინელ ტაისტოსთან ექვს წუთში წმინდა გამარჯვებით დაასრულა.

„ვახტანგი კარგადაა მომზადებული. თავს მშვენივრად გრძნობს და მისგან წარმატებას ველი,“ — თქვა ვახტანგის პირველი გამარჯვების მერე რომან რურუამ.

მეორე ბრძოლას ვახტანგმა ამის ნახევარი დრო მოანდომა — სამ წუთში ბერძენი ხოლიდისი დაამარცხა. კომენტარისას მიხეილ სალაძემ

ვახტანგ ზლაგიძეს ვერც
დგომში და ვერც
ჩოქბჯენში ვერაგინ
უმკლავდებოდა —
მეტოქეთა უმეტესობას
სულ რამდენიმე წამში
წმინდად ამარცხებდა

თქვა: „ძალიან სწრაფია ვახტანგი, ფიცხელი და ნამდვილი მებრძოლი. ოლიმპიურ ხალიჩაზე ტოლი არ ჰყავს.“

ბერძენს ბულგარელი მლადენ მლადენოვი მიაყოლა. მასთან გამარჯვება შედარებით ძნელი გამოდგა. ძალისმიერი ბრძოლის მიმდევარი აღმოჩნდა. ვახტანგთან თავდაცვითი ტაქტიკა არჩია. ნაკლებად აქტიურობდა და ჩვენი ფალანგის შეცდომას ელოდა, მაგრამ ამაოდ. მართალია, მასთან ბრძოლას დიდი ენერჯია შეაღია, მაგრამ ქულებით მაინც გაიმარჯვა.

„ბულგარელი მლადენოვი დიდი ვერაფერი მოჭიდავეა, მაგრამ მასთან ილეთის ჩატარება ძნელია: სულ მოძრაობს, მონინაალმდეგეს ახლოს არ უშვებს და დახურულად ჭიდაობს. ერთი სიტყვით, უხერხული მეტოქეა,“ — ამბობდა მიხელ სალაძე.

ამ „უხერხულ მეტოქესთან“ გამარჯვების მერე, სანამ მეოთხე წრის შეხვედრები დაიწყებოდა, ვახტანგს ერთადერთი საჯარიმო ქულა ჰქონდა და ბევრად უკეთეს მდგომარეობაში იყო, ვიდრე მისი მთავარი მეტოქეები. მლადენოვს ოთხი საჯარიმო ქულა ჰქონდა, ამდენივე — ჩეხოსლოვაკიელ ელინეკს და ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონს, უნგრელ რაცს, მსოფლიოს ხუთგზის ჩემპიონ ჯინგას კი — ხუთი.

მეოთხე წრეში ჯინგა მთავარ ბრძოლებს გამოეთიშა, ბლაგიძემ კი ჯერ წმინდად, ოთხ წუთში დაამარცხა ელინეკი, მერე კი ამკარა უპირატესობით, ფინალური ბრძოლისთვის ქულათა უჩვეულო სხვაობით — 19:1 მოუგო რაცს.

უცნაურია, მაგრამ ის ერთადერთი ქულა... გაფრთხილების გამო დააკარგვინეს, ვითომ პასიურობისთვის, არადა, ქულას ქულაზე იღებდა. ბლაგიძის ასეთი აქტიურობის გამო ჯემალი გამწარებული იყო, ხმის ჩახლექამდე უყვიროდა, ქულა აღარ გინდა, ფრთხილად იყავიო, მაგრამ ბრძოლის მადაზე მოსული ველარ ჩერდებოდა.

„ლაიომ რაცთან იოლი გამარჯვების მიუხედავად, მასთან ფინალური ბრძოლა ჩემთვის ყველაზე საინტერესო იყო. ცოტა დაღლილი მეჩვენა. იქნებ ამიტომაც თანაბარი ბრძოლა არ გამოგვივიდა. თუმცა

ოლიმპიადამდე და ოლიმპიური ტურნირის მერეც რაცი არაერთხელ დამიმარცხებია.“

„შესანიშნავია, ბრწყინვალეა! სიტყვები არ მყოფნის აღტაცების გამოსახატავად. იშვიათია, როცა ოლიმპიური თამაშების ფინალში ასეთი უპირატესობით იგებენ გადამწყვეტ შეხვედრას,“ — ეს ალექსანდრ მედვედის სიტყვებია.

ბრძოლის მერე, როცა ვახტანგ ზლაგიძე საპატიო კვარცხლბეკის უმაღლეს საფეხურზე იდგა და ჩეხოსლოვაკიელი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრი, დოქტორი ფრანტიშეკ კროეტი და ჭიდაობის საერთაშორისო ფედერაციის ვიცე-პრეზიდენტი ალექსანდრ ნოვიკოვი ოქროს მედალს გადასცემდნენ, დარბაზი ქუხდა: „ვახ-ტანგ!“ „ვახ-ტანგ!“ ამ დროს კიდევ ერთხელ გაახსენდა დედის სიზმარი, სადაც მიდიხარ, იქ კვარცხლბეკზე გხედავო.

„დედის სიტყვები მაშინაც გამახსენდა, როცა ფინალური ბრძოლა დავამთავრე და, დარიგებისამებრ, სარბიელს ვემთხვიე, პირჯვარი გადავინერე და ღმერთს მადლობა ვუთხარი. ამ პირჯვარს კი კინალამ გადამაყოლეს. სარბიელიდან ჯემალ მეგრელიშვილმა ხელში აყვანილი გამიტაცა, მერე რომან რურუამ, ილია ჩხარტიშვილმა, ანზორ გვიმრაძემ, ჯუმბერ დავლიანიძემ და ელგუჯა ლუღუშაურმა ხვევნა-კოცნით დამახრჩეს. გასახდელიდან რომ გამოვდიოდი, ვილაც რუსი ჩინოვნიკი ცხვირწინ ამეყუდა და შემომიბღვირა, ჩვენებურად რომ ვთქვა, რას მიქარავო. ალბათ კაგებედან იყო. იმ პირჯვარზე მეკითხებოდა. მე გაკვირვებული და დაბნეული შევყურებდი, რა უნდა, რაზე მელაპარაკება-მეთქი.

ერთი სიტყვით, დიდი ამბავი ატყდა. დროებით თუ სამუდამო დისკვალიფიკაციას მიპირებდნენ, მაგრამ ისევ გენადი საპუნოვმა და საბჭოთა კავშირის სპორტკომიტეტის სახელმწიფო მწვრთნელმა ნიკოლაი პარხომენკომ მიხსნეს. იქ, „ზემოთ,“ ჯერ ისინი დაიბარეს. იმათაც ეთქვათ: მაგის პირჯვარს ყურადღებას ნუ მიაქცევთ. რა ვუყოთ, სოფლელი ბიჭია. მასთან იდეურ-ალმზრდელიობით მუშაობას კიდევ ჩავატარებთ და ჭკუაზე მოვა. სპორტიდან კი, აბა, როგორ მოვკვეთოთ, ნიჭი-

*ვახტანგ ბლაგიძე
პოლიგლოტი არ განლაგეთ,
მაგრამ საერთო ენას
ყველასთან პოულობს.
სოფიაში, მსოფლიო
უნივერსიადაზე
გადაღებულ ამ ფოტოზე
ვახტანგი კუბელ
სპორტსმენებთან ერთად
არის აღბეჭდილი.
1977 წელი*

ერია, თან ქვეყანა გაიგებს, რუსებმა ოლიმპიური და მსოფლიო ჩემპიონი პირჯვრის გამო გააძევეს და პოლიტიკური სკანდალი ატყდებო. როგორც ჩანს, ჭკუა ეყოთ და გადავრჩი. თუმცა ეს ამბავი თბილისში უცნობეებით. აეროპორტში, სხვა ჩემპიონებისა და პრიზიორებისგან განსხვავებით, ცოლის მეტი არავინ დამხვედრია. არც საზეიმო მიღებები გაუმართავთ ჩემთვის. მხოლოდ მაშინდელი საქართველოს კომკავშირის პირველმა მდივანმა ჟიული შარტავამ ჩუმად, არაოფიციალურად მიმილო, გამარჯვება მომილოცა და მკითხა, მოსკოვში ეგ რა გიქნიაო. მერე მითხრა, ბენჯზე ხარ გადარჩენილი. ისე, პირჯვარს მეც ვინერ, მაგრამ ამას ვინმეს დასანახავად არ ვაკეთებო.“

„გაუდაამუსის“ თანხლებით

ვახტანგ ბლაგიძემ ოლიმპიური ჩემპიონობით თავისი სპორტული ჯილდოების ყულაბაში უმთავრესი, ყველა ათლეტისთვის გამორჩეული ბრჭყვიალა ოქროს მედალი ჩააჩხრიალა, თუმცა მისი დიდი კარიერა ამ ნადავლით არც დაწყებულა და არც დამთავრებულა. ოლიმპოსკენ მიმავალ გზაზე ბლაგიძე თავის პირველ და გამორჩეულ წარმატებად 1977 წელს სოფიაში გამართულ უნივერსიადაზე გამარჯვებას მიიჩნევს. გარემოებათა დამთხვევის წყალობით ეს უნივერსიადა ჩემთვისაც, როგორც ჟურნალისტისთვის, ასეთივე გამორჩეული იყო. ამიტომ ამ უნივერსიადას მეც სიამოვნებით ვიხსენებ.

ასეთი ტურნირები იმ წლებში ძალზე პოპულარული იყო, იმდენად პოპულარული, რომ მას ოლიმპიური თამაშების უმცროს დას უწოდებდნენ. პოპულარობას ისიც განაპირობებდა, რომ იმხანად მსოფლიო ჩემპიონატები არ ტარდებოდა ოლიმპიური თამაშების მთავარ სახეობებში — მძლეოსნობასა და ცურვაში, აგრეთვე წყალბურთსა და წყალში ხტომაში. ამიტომ ამ სახეობების წარმომადგენლებისთვის უნივერსიადა, ოლიმპიური თამაშების შემდეგ, მსოფლიო დონის ერთადერთი შეჯიბრება გახლდათ. უნივერსიადის პროგრამაში კიდევ ექვსი სახეობა იყო: კალათბურთი, ფარიკაობა, ფეხბურთი, ჩოგბურთი, ფრენბურთი და სპორტული ტანვარჯიში.

გარდა ამისა, მასპინძელ ქვეყანას პროგრამისთვის კიდევ ერთი სახეობის დამატების უფლება ჰქონდა. რაკი კლასიკური ჭიდაობა ბულგარეთში ძალზე პოპულარული იყო, მასპინძლებმა ეს უნივერსიადა ამ სახეობით გაამდიდრეს.

დაიწყო უნივერსიადა. საბჭოთა სპორტსმენები მედალს მედალზე იგებდნენ. ყოველ საღამოს ხან უკრაინელ კოლეგას ვულოცავდი თანამემამულის გამარჯვებას, ხან — რუსსა თუ ბელარუსს. დასაწყისში მე ასეთი ბედნიერება არ მქონდა იმის გამო, რომ 24 აგვისტომდე საქართველოს ვერც ერთი წარმომადგენელი ვერ ავიდა საპატიო კვარ-

ცხლბეკზე. მერე კი მეც მილოცავდნენ ვახტანგ ბლაგიძის ოქროს მედალს, მიხეილ სალაძის ვერცხლს, ავთანდილ მაისურაძის, თეიმურაზ აფხაზავას ბრინჯაოს, იგორ კუშპელიოვის მიერ ცურვაში დაკავებულ მეორე და მესამე ადგილებს. ვახტანგ ბლაგიძე პირველი იყო, რომელიც საპატიო კვარცხლბეკზე ავიდა. იმ დღეს, 24 აგვისტოს, „ფესტივალის“ დარბაზში მისი გამარჯვების აღსანიშნავად გაისმა სტუდენტთა ჰიმნი „გაუდეამუს იგიტურ.“

მსოფლიოს სტუდენტ სპორტსმენტა ფორუმის დამთავრების შემდეგ ჟურნალისტები ამბობდნენ, ვისაც უნივერსიადის საზეიმო გახსნა, აგრეთვე კუბელი მძლეოსნის, სახელგანთქმული ალბერტო ხუანტორენას მიერ მსოფლიო რეკორდის დამყარება არ უნახავს, მას უნივერსიადაც არ უნახავსო.

ამ სიტყვებს მე დავუმატებდი: ვისაც არ უნახავს კუბელის თანამემამულე ალენხანდრო კასანიასის ასევე მსოფლიო რეკორდის დამყარება და ჩვენი ვახტანგ ბლაგიძის ფანტასტიკური ჭიდაობა, არც მას უნახავს ის უნივერსიადა.

თავისი პირველი მეტოქე, უნგრელი ევროპის ჩემპიონი რაცი ვახტანგმა წმინდად დაამარცხა. რაცს მოჰყვა რუმინელი მსოფლიო ჩემპიონი ჯინგა, რომელსაც 15:7-ზე მოუგო. შემდეგ იყო კვლავ წმინდად გამარჯვება, ამჯერად, ოლიმპიური თამაშების მესამე პრიზიორთან, კორეელ ბანგთან. ბოლოს კი — ფინალი, რომელშიც ქართველ მოჭიდავესთან ერთად ნაკლებად ცნობილი თურქი კარადაგი მოხვდა.

ვიდრე ვახტანგი საჭიდაოდ გავიდოდა, ვუთხარი: თუ ძმა ხარ, ეგ თურქი ისევე სწრაფად არ წააქციო, როგორც სხვები, თორემ ფოტოს გადაღებას ვერ ვასწრებ-მეთქი. ასე კი ვუთხარი, მაგრამ ერთი სული მქონდა, როდის დაიწყებოდა და დამთავრდებოდა ჭიდაობა.

და აი, ბრძოლა დაიწყო. ვახტანგმა თურქს შეუტია, ქულას ქულაზე იღებდა, მაგრამ მოწინააღმდეგე კერკეტი კაკალი გამოდგა. თუმცა ჩვენი ათლეტის უპირატესობა მაინც აშკარა იყო. ვახტანგი ამ ბრძოლაში გამძვინვარებულ ვეფხვს ჰგავდა. თურქმა ექვსი წუთი გაძლო. ქარ-

თველმა ფალავანმა კიდევ ერთ წმინდა გამარჯვებასთან ერთად უნივერსიადის ჩემპიონობა იზეიმა. ამ გამარჯვებით ვახტანგი, ფაქტობრივად, არაოფიციალური მსოფლიო ჩემპიონი გახდა — მის წონაში ხომ თითქმის ყველა უძლიერესმა მოჭიდავემ მოიყარა თავი.

სოფიაში საბჭოთა „კლასიკოსთაგან“ მხოლოდ ის და ავდიშევი (90 კგ) გახდნენ ჩემპიონები.

როდესაც ვახტანგის გამარჯვების აღსანიშნავად „გაუდეამუსი“ ჟღერდა, ერთმა საბჭოთა მწვრთნელმა მითხრა: სწორედ ბლაგიძის მსგავსი ბიჭები ხდებიან ოლიმპიური ჩემპიონებიო.

იმ საღამოს, ვინც ვახტანგის ბრძოლა ნახა, ყველა მასზე საუბრობდა. ჟურნალისტები გუნდ-გუნდად დასდევდნენ. პირველი ინტერვიუ ბულგარეთის რადიოს წარმომადგენელმა სთხოვა. რეპორტიორს ჯერ შეკითხვაც არ დაესვა, რომ ჩემპიონმა სხაპასხუპით დაიწყო პასუხი... ისეთი შთაბეჭდილება დამრჩა, თითქოს წინასწარ დარწმუნებული იყო გამარჯვებაში და ჟურნალისტთა სავარაუდო შეკითხვებზე პასუხები წინასწარ ჰქონდა მომზადებული. თუმცა, კაცმა რომ თქვას, რატომაც არა — ვახტანგი ხომ, სანამ სარბიელზე გავიდოდა, მუდამ დარწმუნებული იყო გამარჯვებაში. ის კი გამიკვირდა, რომ თქვა, ბრძოლები ძალიან ძნელი იყო. ამით ალბათ ან მეტოქეთა მიმართ პატივისცემა გამობატა, ან მისი იოლი გამარჯვებები მხოლოდ მოჩვენებითი იყო.

ასე იყო თუ ისე, იმ ჟურნალისტებმა, ვინც ბლაგიძე ვერ დაიმარტოხელეს, მე მტაცეს ხელი — აბა, ყველაფერი გვიამბე შენს თანამემამულეზეო. მეც ვუამბე, რაც ვიცოდი...

ავტობუსიდან ჩამოგდებული ბიჭი

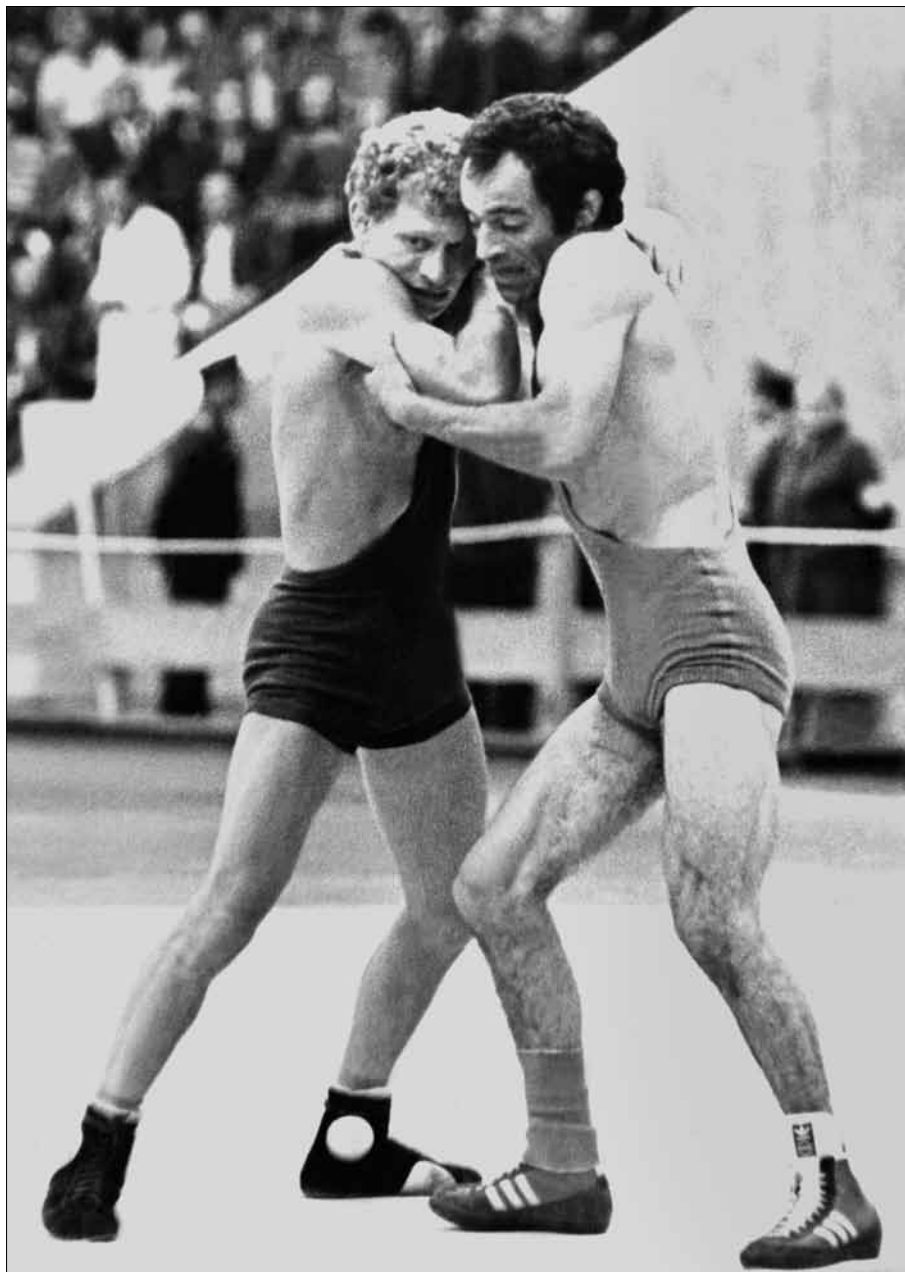
ვახტანგ ბლაგიძე ლანჩხუთის რაიონის სოფელ ჩოჩხათში 1954 წლის 23 ივლისს დაიბადა. ოთხი წლის იყო, მამა რომ გარდაეცვალა. გერმანე ბლაგიძე თავისი სამი ვაჟიშვილისთვის — ზაურისთვის, გივის-

თვის და ვახტანგისთვის საკუთარი ხელით სახლს აშენებდა. ხარაჩოდან ჩამოვარდა და ხერხემალი მძიმედ დაუშავდა. ლოგინად ჩავარდნილმა ექვსიოდე თვე იცოცხლა. ოჯახის სიმძიმე დედას — ვერა კილურაძესა და ვახტანგის უფროს ძმას — თხუთმეტი წლის ზაურს დაანვა კისერზე. ზაურმა დედასთან ერთად კოლმეურნეობაში დაიწყო მუშაობა. ვახტანგი და მასზე ერთი წლით უფროსი გივი კი თითქმის უმეტვალყურედ რჩებოდნენ. ცოტა რომ წამოიზარდნენ, ოჯახი ჩოჩხათიდან 14 კილომეტრით დაშორებულ სოფელ ბაილეთში გადავიდა საცხოვრებლად.

ერთ მშვენიერ დღეს კულტურის სახლში კლასიკური სტილის მოჭიდავეთა რაიონული პირველობა ჩატარდა. პატარა ვახტანგმა თანასოფლელ გონერ ჩხარტიშვილს შეჯიბრებაზე წაყვანა სთხოვა. მომავალმა ოლიმპიურმა და მსოფლიო ჩემპიონმა ცხოვრებაში პირველად ნახა ნამდვილ მოჭიდავეთა შეჯიბრება. იმ პირველობაზე გონერ ჩხარტიშვილმა მესამე ადგილი დაიკავა. ვახტანგს სიამაყით აევსო გული. მოგვიანებით ბაილეთის საშუალო სკოლის ფიზკულტურის მასწავლებელმა მეექვსეკლასელი ვახტანგ ბლაგიძე და მისი მეგობრები მახარაძეში, კლასიკური სტილის მოჭიდავეთა საქართველოს ჩემპიონატის სანახავად ჩაიყვანა.

ჩემპიონატში კიდევ ერთ წონით კატეგორიაში ბრძოლები რომ დამთავრდა, დიქტორმა გამოაცხადა: ჩემპიონი გახდა ჩვენი რაიონის წარმომადგენელი ჯემალ მეგრელიშვილი. ამან პატარა ვახტანგ ბლაგიძეს ისევ სიამაყით აუვსო გული. ისიც ძალიან ეამაყებოდა, რომ მისი თანასოფლელი იური ხომერიკიც ჭიდაობდა. მასაც ასევე კარგად იცნობდა. იური უკვე საქართველოს ჩემპიონი იყო. ვახტანგს ხომერიკისა და ჩხარტიშვილის ნაცნობობით თავი მოჰქონდა და გადაწყვიტა თვითონაც ფალავანი გამოსულიყო, მით უმეტეს, რომ ჭიდაობა უყვარდა — სულ თავისზე უფროს და მძიმე ყოჩებთან ძიძგილაობდა. სწორედ მათ სთხოვა, ჭიდაობის სექციაში მიმიყვანეთო. პირველ ვარჯიშებს დახურული კარის ქუჭრუტანიდან უყურებდა.

ახლა თავად ვახტანგ ბლაგიძის ნაამბობი გავიხსენოთ:

ვანტანგ ბლაგიძის საერთაშორისო სპორტული კარიერა ძირითადად ჯინგასთან და რაცთან ბრძოლებს უკავშირდება. თითქმის არ ყოფილა შეჯიბრება, რომ ქართველ ფალავანს მათთან ურთიერთობა არ გაერკვიოს. როგორც ყოველთვის, ვანტანგ ბლაგიძე იმარჯვებდა და მეტოქეებს ნარმატიების შანსს არ უტოვებდა.

„ჩხარტიშვილმა და ხომერიკმა თავიანთ მწვრთნელს მიხეილ თავართქილაძეს სთხოვეს, იქნებ ეს ბიჭი თქვენს სექციაში ჩაწეროთ. თავართქილაძეს ჭუჭრუტანასთან მდგომი უკვე შემჩნეული ვყავდი და ბევრი არ მახვეწნინა. 1969 წელი იყო. მიხეილ თავართქილაძეს კაკო მასწავლებელს ვეძახდით. მე ახლაც ასე მივმართავ. ბავშვები ძალიან უყვარდა. ყველანი დიდ სითბოს ვგრძნობდით მისგან. კაკო მასწავლებელთან კვირაში სამჯერ მიწევდა ჩასვლა. ავტობუსის ფული რომ არ მქონდა, ფეხით დავდიოდი. ჩემი მწვრთნელი წვიმასა თუ თოვლში დასველებულ „ვალინკებს“ ღუმელთან მიშრობდა ხოლმე. უფროსი ძმა კი ჭიდაობაზე სიარულს მიშლიდა — რა დროს ჭიდაობაა, ოჯახში ათასი საქმე გვაქვს და მომეხმარეო. რამდენიმე თვის მერე, 1970 წელს, რაიონის ჩემპიონი გავხდი. დიპლომი რომ მივიტანე სახლში, ჩემი ძმა სიხარულით გავგიჟდა. მას მერე ჭიდაობაზე სიარული აღარ დაუშლია. თუმცა, დიმიტრი კუპრაძე რომ არა, იქნებ მოჭიდავე არც გავმხდარიყავი. ჩემზე ოთხი წლით უფროსი იყო, მაგრამ განუყრელი მეგობრები ვიყავით. იმ დროს დიმა საქართველოს ახალგაზრდული პირველობის პრიზიორი იყო. მეუბნებოდა, თუ კარგად ივარჯიშებ, დიდი ჩემპიონი გავხდებიო. მერე საჭიდაო ფორმაც მაჩუქა. ეს ჩემი პირველი ფორმა იყო. მართალია, შიგ ჩავვარდი, მაგრამ დედამ გადამიკეთა. სწორედ იმ ნაჩუქარი ფორმით მოვიპოვე პირველი გამარჯვება. დიმა ჭკუას მარიგებდა, ილეთებს მასწავლიდა. შეჯიბრებებზეც მას გავყავდი. ის ჩემი მეგობარიც იყო, მასწავლებელიც და მფარველიც. ერთხელ, მახარაძის სტადიონზე რომ დავრბოდი, იქვე ჩემზე უფროს ბიჭებს ბურთი ბოსტანში გადაუვარდათ. აგდებულად მითხრეს, ე, ბიჭო, ეგ ბურთი მოგვიტანეო. ვვარჯიშობ-მეთქი. შემომესივნენ, კარგად მიმბეგვეს და სტადიონიდან გამაგდეს — აქ აღარ დაგინახოთო. სწორედ ამ დროს დიმა გამოჩნდა, გაცეცხლებული ეცა იმ ბიჭებს და ყველანი ლაზათიანად დათეთქვა. ორ მათგანს კი ქეჩოში ჩაავლო ხელი, ჩემს ფეხებთან დაყარა და ბოდიში მოახდევინა. მას მერე უბატონოდ ხმა არავის გაუცია ჩემთვის. აი, ასეთი მეგობარი მყავდა. მერე ჩვენი გზები გაიყარა, დიმამ ნიკოლაევის პე-

დინსტიტუტში განაგრძო სწავლა, იქაურ მოჭიდავეებსაც ავარჯიშებდა. მერე გერმანიაში წავიდა. მის ამაგს არასოდეს დავივიწყებ. მისი წყალობით 1971 წელს ცხინვალში საქართველოს მოსწავლეთა სპარტაკიადა მოვიგე. 1973 წელს საქართველოს ნაკრების უფროსმა მწვრთნელმა დავით დავითაიამ რესპუბლიკის ნაკრებში გამომიძახა და ალმა-ათაში გამართულ საკავშირო პირველობაზე წამიყვანა. მეორე ადგილით დავბრუნდი. იმავე წელს დავითაიამ დინამოელთა ნაკრებშიც ამიყვანა, რომელიც მთლიანად ქართველი მოჭიდავეებით იყო დაკომპლექტებული და მათთან ერთად სოფიაში ევროპის თასი მოვიგე. მოსწავლეთა საკავშირო სპარტაკიადაზე მეორე ვიყავი. მალე დიდებში გადავედი და პირველივე საკავშირო ჩემპიონატზე მესამე ადგილი დავიკავე. იძულებული ვიყავი ჩემზე მძიმე მოჭიდავეებთან მებრძოლა. ყველაზე დაბალი წონითი კატეგორია 48 კილოგრამი იყო, მე კი ოთხი კილოთი მსუბუქი ვიყავი. ჩემთვის ბაილეთიდან მახარაძეში სავარჯიშოდ სიარულიც დიდი პრობლემა იყო. ერთხელ, უფულობის გამო, სიცხიანი მახარაძეში მიმავალ ავტობუსში ჩავჯექი. შოფერმა შუა გზაზე ჩამომადგო. მერე, მსოფლიო ჩემპიონი რომ გავხდი, იმ შოფერთან მივედი, ოქროს მედალი ვაჩვენე და ვუთხარი, მე ის ბიჭი ვარ, ვარჯიშზე მიმავალი ავტობუსიდან რომ ჩამაგდე-მეთქი. ვილაცას ეს ამბავი ავტობუსების პარკის დირექტორისთვის, იური ლომაძისთვის მოუყოლია. იმანაც არც აცია, არც აცხელა და ის შოფერი სამსახურიდან დაითხოვა — გაჭირვებულ ბავშვს ასე როგორ მოექცეო...“

ვახტანგ ბლაგიძის იმ გაჭირვებას, დარსა თუ ავდარში ბაილეთიდან მახარაძეში ფეხით სიარულს ორგზის მსოფლიო ჩემპიონის ვახტანგ ბალავაძის წყალობით მოელო ბოლო. მაშინ ბალავაძე საქართველოს სპორტკომიტეტის ჭიდაობის სამმართველოს უფროსად მუშაობდა. „ჭიდაობის პროფესორს“ ბლაგიძის ნიჭი შეუმჩნეველი არ დარჩენია. მისი წყალობით ვახტანგმა თბილისში ამოყო თავი და სასწავლებლად მწვრთნელთა სკოლაში მივიდა. მისი მეურვეობა ჯემალ მეგრელიშვილმა ითავა, რომელიც ჯერ კიდევ ჭიდაობდა და მიუნხენის ოლიმპიურ თა-

ვახტანგ ბლაგიძე:
„ოლიმპიური ჩემპიონი
რომ გავეხდი, ჯეგალ
მეგრელიშვილმა ხელში
აყვანილი გამიტაცა, მერე
რომან რურუამ, ილია
ჩხარტიშვილმა, ანზორ
გვიმრაძემ, ჯუმბერ
დავლიანიძემ და ელგუჯა
ლუდუშაურმა ხვეენა-კოც-
ნით კინაღამ დამახრჩეს.“

მაშეპშიც მონანილეობდა, მერე კი ბლაგიძის მეორე მწვრთნელი გახდა. მალე ვახტანგი სამხედრო-სავალდებულო სამსახურში გაიწვიეს.

ბაილეთელი ჯარისკაცი

მე და ვახტანგ ბლაგიძე თბილისის ერთ სამხედრო ნაწილში მოვხვდით. სამხედრო სამსახურიო, ვამბობ, თორემ საბჭოთა ჯარის გემო, ასე თუ ისე, მხოლოდ ორთვიან კარანტინში ყოფნისას გავიგეთ. ვახტანგი, როგორც სპორტსმენი, მერე ყაზარმაში აღარავის უნახავს, მე კი, რამდენიმეწლიანი ჟურნალისტური გამოცდილებით, დივიზიონის გაზეთში გამამწესეს.

ნოემბრის იმ დღეს, როცა ყაზარმაში შეგვრეკეს, ჩვენთან ერთად საქართველოში მცხოვრები კიდევ რამდენიმე ახალწვეული აღმოჩნდა. დინამოელი სპორტსმენები იყვნენ, თორემ თბილისში ვინ დატოვებდა, თუ, რა თქმა უნდა, საქმეში გავლენიანი ბიძები, ნათლიები ან ქრთამი არ ჩაერეოდა. მათ შორის ყველაზე ცნობილი იყო თბილისის „დინამოს“ ფეხბურთელი ზურაბ წერეთელი, რომელიც მერე ტაშკენტის „პახტაკორში“ თამაშობდა. ყაზარმაში ჩვენთან ერთად მოხვდა სოხუმელი ხუთჭიდეელი იური სამსონოვი, ვინც უკვე მრავალი წელია მოჭიდავეებს ავარჯიშებს. ზურგს კი გვიმაგრებდა ვიქტორ სანეევი, რომელიც იმ წელიწადს მესამედ გახდა ოლიმპიური ჩემპიონი. ვიქტორი ჩვენი სამხედრო ნაწილის სპორტკლუბს ხელმძღვანელობდა.

ჯარისკაცური ცხოვრების პირველი დღეები, უფრო სწორად, ორთვიანი კარანტინი ყველა ჩვენგანისთვის ძნელი იყო. დღის ბინდებუნდში „პადიომის“ ღრიალით წამოგვყრიდნენ. დაღამდებოდა და „ატბოის“ ყვირილით გვაძინებდნენ. დღისით პოლიტმეცადინეობებით გვილაყებდნენ თავს და ქარსა თუ წვიმაში სამწყობრო სიარულით ჩექმებს გვაცვეთინებდნენ. სამწყობრო სიარულით და რაღაც სულელური სიმღერით მიგვერეკებოდნენ ყაზარმაშიც, სასადილოშიც და ტუალეტშიც. ახლაც გაუთავებელი „ჩისტკა არუჟია...“

ერთი სიტყვით, ის კარანტინი ნამდვილი საბჭოთა ჯარი იყო და თუ ჩვენ სხვებზე ადრე შევეგუეთ ახალ ატმოსფეროს, ახლებურ დღის რეჟიმს, ამას სულ ბაილეთელ ჯარისკაცს ვუმაღლოდით. ვახომ უცებ ყველასთან გამონახა საერთო ენა. მოწყენილი არავის უნახავს. მისი ხალისი ჩვენც გვამხნევებდა და გვახალისებდა, თუმცა ხანდახან თავისი ხუმრობებით ყველას შარში გვხვევდა.

წლების მერე, უკრაინელი კოლეგა იან დიმოვი ქართველ ფალაგნებს წიგნს რომ მიუძღვნის, ვახტანგ ბლაგიძეზე დანერს:

„გავრცელებულია აზრი, რომ ოლიმპიურ ჩემპიონს ვახტანგ ბლაგიძეს არა აქვს იუმორის გრძნობა. სერიოზული და საქმიანი კაცია. მის სახეზე ღიმილს იშვიათად ნახავთ. შეფიქრიანებული, მე ვიტყვოდი, გაჯავრებული გამომეტყველება იმ ადამიანებს ახასიათებს, რომლებსაც რალაც დაავინწყდათ. ერთი სიტყვით, დაბლვერილი, გაუცინარი კაცია ეს ბლაგიძე...“

ეს პორტრეტული შტრიხები ვახტანგ ბლაგიძისთვის, ერთი შეხედვით, იქნებ ზედგამოჭრილია, ოღონდ, ეტყობა, იან დიმოვს ჩვენი წიგნის გმირთან ერთად ფუთი მარილი არ უჭამია. მაგრამ ახლა მე მკითხეთ...

ვახტანგის ჯარისკაცურ ოინებზე გიამბობთ.

იმას ვამბობდი, სამწყობრო სიარულით გული გვექონდა განყალბებული. იმ სიარულისას ეს ჩვენი ვახო ხანდახან განგებ ფეხს აურევდა და მთელი ასეული აცაბაცა დადიოდა. ამაზე მთელი შემადგენლობისთვის ჯარიმა იყო გამონერილი — ხუთი წრე ორკილომეტრიან მოედანზე სირბილით. მერე ისევ სამწყობრო სიარული, ისევ ვახოს ხუმტურები და ისევ ენაგადმოგდებული სირბილი.

ვახოს ცელქობის რეპერტუარში სტვენაც იყო. ჩექმების ბრახუნით სასადილოსკენ ან ტუალეტისკენ ჯარისკაცური სიმღერით რომ მიგვერეკებოდნენ, ამ დროს ვახო დაუსტვენდა და რომელიღაც ჩიტით ჭიკჭიკებდა, რაზეც სერჟანტები თუ ზემდეგები გიჟდებოდნენ. ყველაფერი ეს ისევ იმ ორკილომეტრიან მოედანზე ჯარიმით მთავრდებოდა.

ერთხელ ამ ჩვენმა ვახომ სადღაც „მსხვილკალიბრიანი“ ოფიცრის ვარსკვლავი გამოჩნრიკა და მკერდზე დაიბნია. ამის დანახვაზე ერთ ოფიცერს თვალეზი გადმოსცვივდა — ეგ რა არისო. რა და, „ია შერიფო.“ შერიფო და... ისევ იმ მოედანზე გვადურთინეს თავი. ვახოს გადამკიდე, იმ ასეულის წევრები სტაიერულ რბენაში ისე დავოსტატდით, რომ ერთხელ, სადღაც მარნეულის მხარეს, „უჩენიებზე“, გაქცეული „მტერი“ თუ „დივერსანტები“ სხვა ასეულებზე ერთი საათით ადრე „დავიჭირეთ.“

ამ უწყინარ ხუმრობებთან ერთად ვახომ გადამლაშებაც იცოდა. განსაკუთრებით ერთი ამბავი დამამახსოვრდა.

იმ სამხედრო ნაწილის რიგითი შემადგენლობა თითქმის მთლიანად შუა აზიის აულებიდან ჩამოყვანილი ბიჭებით იყო დაკომპლექტებული. რუსულის ინჩიბინჩი არ გაეგებოდათ. რუსები მათი ზემდეგები იყვნენ. იმ სანყლებს აბურად იგდებდნენ, ქართველ სპორტსმენებს კი რიდით ექცეოდნენ. ერთი სიტყვით, ის გაჭირვებული შუააზიელები სულ ქართველთა საქომაგონი იყვნენ. ერთხელაც, ჩემთვის რომ ვზივარ და რაღაცაზე ვფიქრობ, ხუთი-ექვსი დაფეთებული შუააზიელი მორბის, რაღაცას მეუბნებიან და თან სადღაც მექაჩებიან. ერთი ეს კი გავიგე, „ვახო“, „ვახო“ და „დნევალი“, „დნევალიო.“

ის „დნევალიც“, რაღა თქმა უნდა, შუააზიელი იყო. კისერზე კალაშნიკოვი ჩამოკიდეს, წელზე — იმ ავტომატის „შტიკნოჟი“ და თარჯიმნის მეშვეობით ძლივს გააგებინეს, ასეულის შესასვლელში იდექი, უცხო არავინ შეუშვა და აქაურობას უდარაჯეო.

შემარბენინეს ყაზარმაში და რას ვხედავ — თავის ადგილზე, კედელთან დგას ხელში ავტომატჩაბლუჯული „დნევალი.“ რამდენიმე ნაბიჯის მოშორებით თითქმის მთელი ოცეული მოგროვილა. ოცეულსა და „დნევალს“ შორის კი ვახო ჩამდგარა, ხელში ჯაყვები უჭირავს.

ვახომ, სერიოზული სახით, ჯერ ერთი ჯაყვა გახსნა, „დნევალისკენ“ გააქანა და მარცხენა ყურის ძირში კედელს გაურჭო. მერე მეორე

*ოლიმპიადაზე გამარჯვების
შემდეგ პირველ
მიმლოცველთა შორის
იყვნენ რომან რურუა და
ილია ჩხარტიშვილი*

ჯაყვა გახსნა და მეორე ყურის ძირში ჩაასო, მესამე — თავს ზემოთ. მე-რე მივიდა, დანები ამოაძრო და ყველაფერი თავიდან დაიწყო.

ის უბედური „დნევალი“ კი, როგორც უბრძანეს, ქანდაკებასავით დგას, ყოველ სროლაზე დაფეთებული მხოლოდ თვალებს ახამხამებს. ან რა უნდა ქნას, როცა ვახოს დანებზე მეტად რუსი ოფიცრების ეშინია — „პოსტიდან ფეხი არ მოიცივალო, თორემ...“

ერთი სიტყვით, ვახო „დისბატს“ თუ არა, ჰაუპტვახტს მაინც გადავარჩინე. თავისი ჯარისკაცური ოინბაზობა კი ჭიდაობით დაიწყო.

იმ დღეს, ჯარისკაცები თავისთვის რომ ბლლარძუნობდნენ, ვილაც ახმასს ვახო თვალში ეპატარავა და დაჩაგვრა მოუნდომა, მაგრამ

ძალიან განზილდა. მერე ვახოსთან მეორემ სცადა ბედი, მესამემ... მისი მომრევი რომ არავინ გამოჩნდა, გაიქცნენ და ერთი ჯანიანი, ორი ვახოსოდენა მოსკოველი ბიჭი მოიყვანეს. ფარაჯაზე სპორტის ოსტატის ნიშანი ჰქონდა დაბნეული. ვახოს რომ შეხედა, განზე გადაგა — მე ნამდვილი მოჭიდავე ვარ, ამას თავს როგორ გავუყადრებო. ამაზე ვახო დასაკლავი გოჭივით ატყდა — თუ ბიჭი ხარ, დამეჭიდევო. მოსკოველი გაბრაზდა, ვახოსკენ გამოქანდა და... ყველაფერი თვალის დახამხამებაში მოხდა. სპორტის ოსტატმა ისეთი ზღართან მოადინა, რომ ვიფიქრე, წელმონყვეტილი ვეღარ ადგება-მეთქი. მაგრამ რუსი წამოხტა და აბღუშაჰილივით თავი იმართლა, მე ჯერ მისალმება არ

*მსოფლიო უნივერსიადის
პრიზიორები.
სოფია, 1977 წელი*

დამემთავრებინაო. იგივე მოხდა მეორედ, მესამედ... ბოლოს ჩვენმა ჯილამ უთხრა, ფორად ფეხს დაგაკავებინებ, მაგრამ მაინც ვერ წამაქცევო.

ისე აგებდეთ ყველაფერი კარგი, როგორც ვახოს — ის დანაქადი.

ოთხი წლის მერე, ჩვენი ბაილეთელი ჯარისკაცი მოსკოვის ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონი რომ გახდა, დარბაზიდან გამოსულს ის მოსკოველი სპორტის ოსტატი ელოდა. ჩემპიონობა მიულოცა, მეგობრებთან კი თავი მოიწონა — ეს ჩემი ძველი მეგობარია, თბილისში, ჯარში ერთად ვმსახურობდითო.

მაგრამ დავუბრუნდეთ იმ ჯარისკაცურ-სპორტული ცხოვრების ეპიზოდებს.

ქვედანაყოფში ჭიდაობის ყველა მსურველი ბექებზე რომ დასცა, აქოშინებულმა თანამემამულეებთან დაიტრაბახა: ჯერ დაიცადეთ, ცოტა ხანში კლასიკური სტილის მოჭიდავეთა საკავშირო შეჯიბრება ჩატარდება და ნახეთ, თუ სამეულში არ მოვხვდეთო.

ეს სიტყვები ყველამ მორიგ ხუმრობად ჩათვალა, რადგან, ჯერ ერთი, ჭიდაობის მოყვარულთა ფართო საზოგადოება მას მაინცდამაინც არ იცნობდა და, მეორეც, მის წონაში (52 კგ), 1952 წლიდან მოყოლებული, საქართველოს არც ერთი წარმომადგენელი საკავშირო შეჯიბრებათა საპატიო კვარცხლბეკზე არ ასულა. გავიდა ხანი. და აი, საქართველოს პრესაში ვკითხულობთ:

„უღიანოვსკში დამთავრდა სსრ კავშირის კლასიკური სტილის მოჭიდავეთა ჩემპიონატი. 52 კგ წონით კატეგორიაში ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენელმა ვ. ბლაგიძემ მესამე ადგილი დაიკავა...“

ამ მოკლე და ძუნწმა ინფორმაციამ ყველა გაგვახარა — ვახტანგ ბლაგიძე ხომ სწორედ ის ჩვენი ოხუნჯი ჯარისკაცი გახლდათ.

იმ ტურნირზე ვახომ ექვს შეხვედრაში ექვსი წმინდა მოგება იზეიმა. დამარცხებულთა შორის იყო მსოფლიოს მრავალგზის ჩემპიონი, მინსკელი ვლადიმერ ზუბკოვიც. მეშვიდე შეხვედრაში ვახტანგმა ერთადერთი მარცხი იწვნია — მას ერთი ქულით აჯობა სსრ კავშირის მრა-

ვალგზის ჩემპიონმა, ევროპის ჩემპიონატის ვერცხლის პრიზიორმა, კიროველმა ვლადიმერ შატუნოვმა.

შემდეგ იყო გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკა, დრეზდენი, მსოფლიოსა და ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონის ზელენბინდერის სახელობის დიდი საერთაშორისო ტურნირი, რომელშიც თვრამეტი ქვეყნის „კლასიკოსები“ ჩაებნენ.

ბლაგიძე იქაც გამარჯვებულთა შორის იყო — ექვსი ბრძოლა წმინდად მოიგო, ერთიც — ქულებით.

ერთ მშვენიერ დღეს, კარანტინმოვლილმა ვახტანგ ბლაგიძემ სამხედრო ნაწილში რომ „შემოიარა,“ მეთაურებმა იხმეს.

— თბილისში ამიერკავკასიის სამხედრო ჯარების პირველობა ტარდება სამბოში, შენს წონაში კაცი გვაკლია, ბედს ხომ არ ცდიდი?

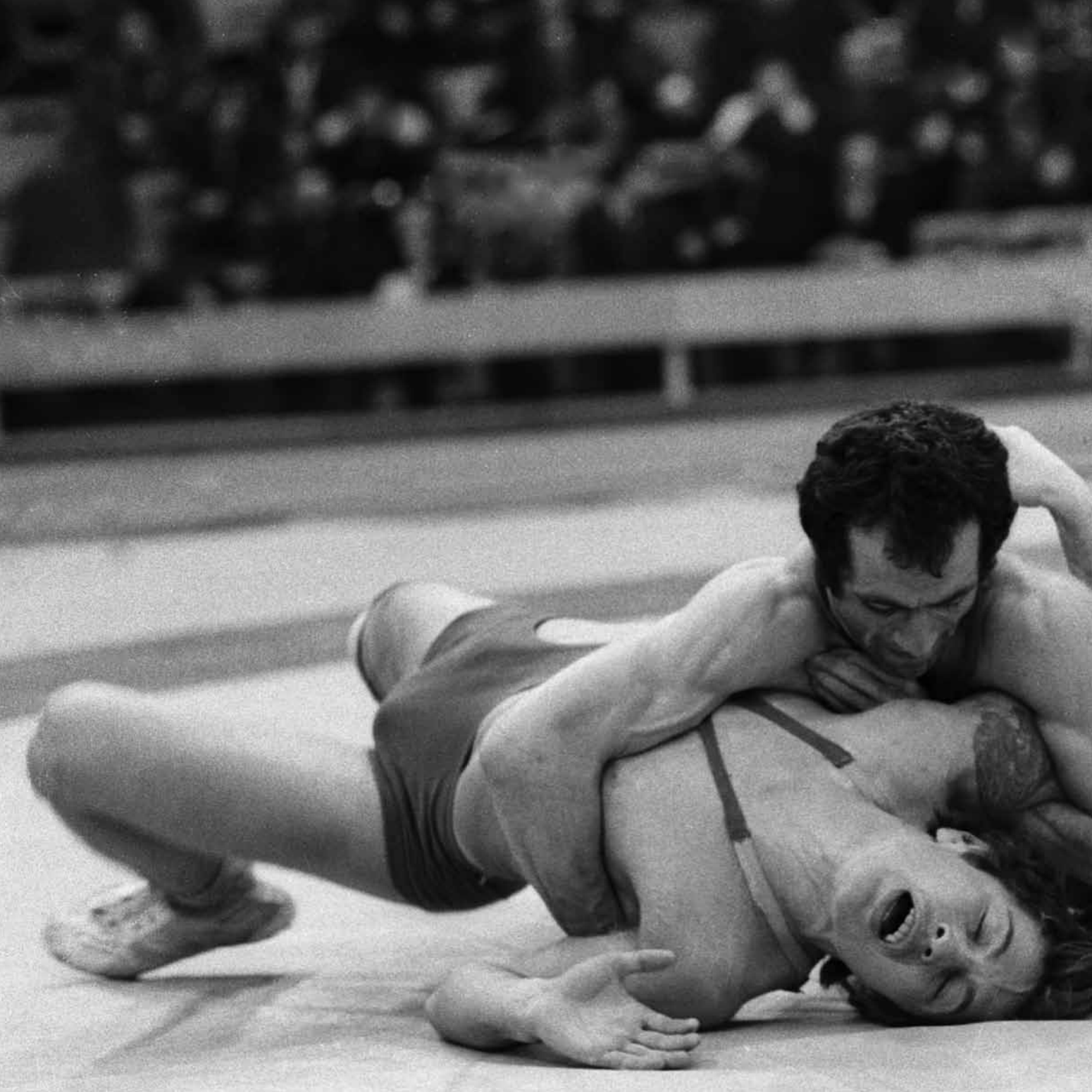
— ვეცდები გავამართლო თქვენი იმედები, ამხანაგო მეთაურო!

და გავამართლა კიდეც — ყველას აჯობა. ესეც 1976 წელს იყო. სულ მალე, სამხედრო ნაწილში თავისუფლება რომ მომცეს და დივიზიის გაზეთთან ერთად ჩუმ-ჩუმად მშობლიურ „ლელოშიც“ ვთანამშრომლობდი, დამავალეს, ჩვენს თანამემამულე სპორტსმენ ჯარისკაცზე, რომელიც ამავე დროს საბრძოლო და პოლიტიკური მომზადების ფრიადოსანია, წერილი დანერეო. აბა, რა მოგახსენოთ, რადგან ჩვენი ვახო, როგორც სპორტსმენი, ამ საქმისგან თავისუფალი იყო, თუმცა „დღიურში“ სულ ფრიადებს უნიკნიკებდნენ. ბლაგიძეზე უკეთესს ვის მოვძებნიდი. ნაწილში რომ მოვიკითხე, მითხრეს, მაგას აქ რა უნდა, ერთთავად შეკრებაზეა. ახლაც იქ არის, საქართველოს ნაკრების წევრებთან ერთად, ამა და ამ სასტუმროშიო. მისამართიც მომცეს.

იმ სასტუმროს ნომერში, ვახოს სანოლის თავზე, სურათი ეკიდა. თავად იყო აღბეჭდილი, ბროლის თასით ხელში.

გამახსენდა თბილისი, ხალხით გაჭედილი „დინამოს“ სტადიონი.

საქართველოს კლასიკური სტილის მოჭიდავეთა გუნდი ბროლის თასით ხელში საპატიო წრეს უვლის. თან მქუხარე ტაში მიაცილებს. ტაშის დამკვრელთა შორის არიან ბლაგიძის თანამებრძოლები, რომ-

ნამიც და ვახტანგ ბლაგიძე
თავის მეტოქეს ხალიჩაზე
ბეჭებით გააკრავს

ლებიც წესრიგის დასაცავად მოუყვანიათ და სარბენი ბილიკის გარშემო დაუყენებიათ. „კლასიკოსები“ პირდაპირ სპორტის სასახლიდან, საკავშირო თასის გათამაშებიდან მოვიდნენ სტადიონზე. ქართველ ფალავანთა შორის ჩვენი ნაცნობი ჯარისკაცის გაბადრული სახეც დავინახეთ...

ახლა კი სტადიონიდან ისევ სასტუმროში დავბრუნდეთ.

— რამდენიმე დღეში ტაშკენტში, საკავშირო შეჯიბრებაზე გამოვალ. თავს კარგად ვგრძნობ, გამარჯვებისთვის ვიბრძობ, — მეუბნება ვახტანგი და რალაც სასაცილო ამბავს იხსენებს. ჩვენთან ერთად გუნდის კაპიტანი, 1973 წლის მსოფლიო უნივერსიადის ჩემპიონი, საერთაშორისო კლასის სპორტის ოსტატი ესტატი გოგლიჩიძეც გულიანად იცინის.

ოთახში ორი სანოლია. ერთი მჩატე წონის მოჭიდავეს ეკუთვნის, მეორე — მძიმეწონოსანს.

— ვახოს, ცოტა არ იყოს, დაღვინება აკლია. სულ დარბის, ოხუნჯობს, კამათობს. ჰოდა, გუნდის წევრებმა მითხრეს: ესტატი, შენ, როგორც ჩვენი გუნდის ყველაზე სერიოზული კაცი, ვახოსთან ერთად იცხოვრებ. იქნებ რამე გამოგივიდეს — ხომ გაგიგონია, ხარი ხართან დააბიო... მაგრამ ისე ვატყობ, ვახტანგმა გადამდოს თავისი ზნე და ფერი, — სიცლით ამბობს ესტატი.

მომავალ გამარჯვებათა პრელუდია

1978 წელი განსაკუთრებულია ვახტანგ ბლაგიძის ბიოგრაფიაში. იმ წელიწადს პირველად გახდა ევროპის, მერე კი მსოფლიო ჩემპიონი. ევროპისა და მსოფლიოს საპატიო კვარცხლბეკისკენ მიმავალ გზაზე უნივერსიადის ჩემპიონობამ ფალავანს საბოლოოდ აუნთო მწვანე შუქი. საბჭოთა ნაკრების კანდიდატად 1976 წელს შეიგულეს, როცა ქაბუკობა უკან დარჩა და დიდების ტურნირებში ჩაება. იმ წელიწადს, საბჭოთა

კავშირის ჩემპიონატში ბრინჯაოს მედალი რომ მოიპოვა, თავბრუდამხვევი აღმასვლაც დაიწყო ნაკრებში დასამკვიდრებლად. მოუგო თითქმის ყველას, ვინც მეტ-ნაკლებად რამეს წარმოადგენდა. შინაური კონკურენტები რომ აღარ გაახარა, ახლა უცხოელ ფალავნებს დაერია. 1977 წელს სოფიაში გამართულ ერთ-ერთ პრესტიჟულ ტურნირზე — ნიკოლ პეტროვის სახელობის მემორიალზე — ყველა დაამარცხა. იგივე გამეორდა მომდევნო წელსაც.

კარგად ახსოვს სტამბულის საერთაშორისო ტურნირი. ზედიზედ შვიდ თურქთან მოუხდა ჭიდილი. ბრძოლის დაწყების წინ საბჭოთა ნაკრების უფროსი მწვრთნელი შამილ ხისამუდტინოვი აგულიანებდა — შენი წინაპრები გაიხსენე, ერთზე ათი რომ მოდიოდაო. მაგრამ ჩვენს ჯილას ნაქეზება რად უნდოდა. იმ თურქებსაც შავი დღე აყარა — ორს ქულებით მოუგო, დანარჩენებთან კი წმინდა გამარჯვება იზვიდა.

ამ დროისთვის ვახტანგ ბლაგიძეს „შინაურ“ სარბიელზე საბჭოთა ნაკრების კანდიდატთაგან უკვე დამარცხებული ჰყავდა მინსკელი ვლადიმერ ზუბკოვი, კიეველები ვიტალი ჟუკი და ვალერი შატუნოვი, ერევნელი ვალერი არუთინოვი, ულიანოვსკელი ვიტალი კონსტანტინოვი... მათ აქტივში მეტ-ნაკლებად იყო ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონატების ოქრო-ვერცხლი. განსაკუთრებით გამოირჩეოდა ზუბკოვი, ოთხგზის მსოფლიო ჩემპიონი, მაგრამ ბლაგიძემ მასაც ბღღვირი ადინა — 16:2 მოუგო, ვიტალი კონსტანტინოვი კი ვახტანგთან დამარცხების მერე მონრეალის ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონი გახდა. მონრეალში მის ნაცვლად ვახტანგ ბლაგიძე რომ წაეყვანათ, ვინ იცის, იქნებ ისიც პირველობას დაუფლებოდა, მაგრამ იმ დროს ბაილეთელი მოჭიდავე დიდ სარბიელზე გამოუცდელი იყო და საბჭოთა ნაკრების მწვრთნელები ჯერ კიდევ აკვირდებოდნენ. მაგრამ ნიკოლ პეტროვის მემორიალებსა და მსოფლიო უნივერსიადაზე გამარჯვებებმა ყველას თავისი ადგილი მიუჩინა, მით უმეტეს, რომ ბლაგიძეს უკვე დამარცხებული ჰყავდა იმხანად საერთაშორისო სარბიელზე გაბატონებული რუმინელი ჯინგა და უნგრელი რაცი. ვახტანგი უკვე გამოცდილ, დაღვინებულ მოჭიდავე-

სავით იბრძოდა. თითქოს ისევ ძველებურად, თამამად და ღიად უტევედა მეტოქეს, მაგრამ სპეციალისტები ამჩნევდნენ, რომ იერიშზე გადასვლისას ფრთხილობდა. ახლა მისი თითოეული მოძრაობა, ყოველი ილეთი გათვლილ-გამოზომილი იყო. სხვა ილეთებთან ერთად მის არსენალში კიდევ უფრო დაიხვენა ჩავლება და გდება, რასაც სულ უფრო მეტი მონინაალმდევე ეწირებოდა.

ერთი სიტყვით, ნათელი იყო, რომ ქართველი ფალავნის სახით „კლასიკოსთა“ ცის კაბადონზე ამოდიოდა ახალი მნათობი, რომელსაც ყველა უძლიერესი ახლა უკვე ოფიციალურ შეჯიბრებებზე — ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონატებში და ოლიმპიურ თამაშებზე უნდა დაეჩრდილა. პირველი ნარმატება ოსლოში, ევროპის ჩემპიონატზე მოვიდა.

ოსლო, 1978

სპორტში პროგნოზები უმადური საქმეა, მაგრამ ვარაუდებს მაინც გამოთქვამენ. მე ვახტანგ ბლაგიძეს ოსლოში ჩემპიონობა ვუწინასწარმეტყველე. ის მართლაც ოქროს მედლით დაბრუნდა იქიდან. საქმე ის არის, რომ ვახტანგს ჩემი მისნობა კარგად ჰქონდა დაცდილი. ჯერ კიდევ მაშინ, სამხედრო სამსახურში ყოფნისას, როცა ჯარისკაცებს დაერია და ერთმანეთის მიყოლებით მიყარ-მოყარა, „ლელოში“ დავწერე, ეს ბიჭი საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატის მედალს მოიპოვებს-მეთქი. მოიპოვა კიდევ. მერე სოფიაში, პეტროვის ტურნირზე, გამარჯვება ვუწინასწარმეტყველე. არც მაშინ მიმტყუნა ალლომ. ბულგარეთის დედაქალაქში მსოფლიო უნივერსიადაზე გამგზავრებამდე ნათელმხილველობაში კიდევ ერთხელ რომ „ვცადაე ძალა“, ისევ გამიმართლა და ამან ვახტანგის თვალში ლამის ნამდვილ წინასწარმეტყველად მაქცია. რაკი ჩემს სიტყვას, მისი აზრით, დოპინგის ძალა ჰქონდა, მეც თავი მომაქვს — ბლაგიძის მიერ ევროპის ჩემპიონატის ოქროს მედლის მოპოვებაში ჩემი ხელიც ურევია-მეთქი.

ეს ისე, ხუმრობით, თორემ ვახტანგ ზღაგაძეს ნორვეგიის დედაქალაქში, მე კი არა, მისმა ნიჭმა, შრომისმოყვარეობამ და მიზნისკენ დაუოკებელმა სწრაფვამ გაამარჯვებინა, თავად კი იმ ჩემპიონობას... კოტე მახარაძეს უმაღლის, ძალიან ემაღლიერება თანაგუნდელ ავთანდილ მაისურაძეს და, რა თქმა უნდა, თავის მეორე მწვრთნელს ჯემალ მეგრელიშვილს.

„ჯემალ მეგრელიშვილი მაშინ ჯერ კიდევ თვითონაც ჭიდაობდა, თან მე მავარჯიშებდა, — იხსენებს ვახტანგ ზღაგაძე, — ოსლოში მწვრთნელად მახლდა და ჩემს მაშინდელ გამარჯვებაში უდიდესი წვლილი მიუძღვის. ოქროს მედლის მოპოვებაში ძალიან დამეხმარა ავთანდილ მაისურაძეც. ისიც საბჭოთა ნაკრებში იყო და ევროპის ჩემპიონობისთვის იბრძოდა, მაგრამ ოსლოში ჩემზე უფრო ზრუნავდა, ვიდრე საკუთარ თავზე. გვერდიდან არ მომცილებია და ბევრ რჩევა-დარიგებას მაძლევდა. ყოველი ჭიდაობის წინ მაგულიანებდა, საბრძოლო განწყობას მიქმნიდა. ერთი სიტყვით, საკუთარი თავი დაივიწყა და მე გადამეყვა. იქნებ ამიტომაც მე ჩემპიონი გავხდი, ავთოს კი ბრინჯაოს მედლამდე ერთი ნაბიჯი დააკლდა — მეოთხე ადგილზე გავიდა.“

რაც შეეხება კოტე მახარაძეს, მას ცენტრალური ტელევიზიისთვის ოსლოდან რეპორტაჟები მიჰყავდა. ის იყო, პირველი ბრძოლისთვის ხალიჩაზე უნდა გავსულიყავი, რომ ბატონმა კოტემ მიკროფონი მიატოვა, სირბილით მოვიდა ჩემთან და მითხრა: აბა, გურულო, შენ იცი, ყველა ბრძოლა უნდა მოიგო. შენ ეს შეგიძლია და იცოდე, ჩემპიონი უნდა გავხდეო. მხარზე ხელი დამკრა და ისევ თავის მიკროფონთან გაიქცა.

მართლაც ყველა ბრძოლა მოვიგე, ფინალში კი იმ დროს უკვე ორგზის მსოფლიო ჩემპიონი ჯინგა 9:2 დავამარცხე. ეს შეხვედრა რომ დამთავრდა, კოტე მახარაძემ ისევ მიატოვა მიკროფონი და ოფლში გახვითქულს გადამეხვია — აი, ხომ გეუბნებოდი, ჩემპიონი გახდები-მეთქი. ვუპასუხე: „ბატონო კოტე, ჩემპიონი სწორედ თქვენი ნაქეზებით გავხდი.“ ოქროს მედალს რომ მკიდებდნენ, ჩემზე ბედნიერი კაცი არ მეგულეობდა. ეს ჩემი პირველი დიდი წარმატება იყო, რაც მსოფლიო ჩემპიონატისკენ მიხსნიდა გზას.“

მესიკო, 1978

ნორვეგიაში მოპოვებული ოქროს მედლით გამოწვეული სიხარული ჯერ არ განელებოდა, რომ მსოფლიო ჩემპიონატისთვის დაიწყო მზადება.

„ოსლოში იმდენად დამაჯერებლად მოვიგე ყველა შეხვედრა, რომ ნაკრებში უკონკურენტო პირველი ნომერი ვიყავი, სხვები კი, ჩვეულებისამებრ, სხვადასხვა შეჯიბრებაზე გამოსცადეს. ზოგსაც გუნდში ადგილის მოსაპოვებლად ნაკრების კანდიდატებთან დამატებითი ბრძოლების გადატანა მოუხდა. დარწმუნებული ვიყავი, რომ მსოფლიო ჩემპიონატზეც გავიმარჯვებდი. ერთადერთი, რაც მაფიქრებდა, ეს მეხიკოს სიმაღლე იყო (2 500 მ ზღვის დონიდან). ყველა მეხიკოს ოლიმპიურ თამაშებს და იქ გამართულ ფეხბურთელთა მსოფლიო ჩემპიონატს იხსენებდა, როცა ბევრ სპორტსმენს ჟანგბადის უკმარისობისგან გული უღონდებოდა, თუმცა თავს იმით ვიმშვიდებდი, რომ ამ პრობლემისგან

ვახტანგ ზღაგაძის თითო-
ეული მოძრაობა, ყოველი
ილეთი გათვლილ-გამოზო-
მილი იყო. სხვა ილეთებთან
ერთად მის არსენალში
კიდევ უფრო დაიხვეწა
ჩაგდება და გდება, რასაც
სულ უფრო მეტი მონინა-
ალმდევე ენიერებოდა.

არავინ მომკვდარა და ყველანი ერთნაირ პირობებში ვიქნებოდით. ამ ჩემპიონატისთვის, ოლიმპიური თამაშების მონაწილე საბჭოთა დელეგაციის დანარჩენი წევრებივით, სომხეთში, მაღალმთიან ნახკაძორში ვემზადებოდით, დასკვნითი შეკრება კი მინსკში გვქონდა...”

ყველასთვის მოულოდნელად, მეხიკოს მსოფლიო ჩემპიონატი ვახტანგ ზღაგაძემ დამარცხებით დაიწყო. არადა, ბულგარელ ნიკოლა ბორისოვთან ჭიდაობა ცუდს არაფერს მოასწავებდა — ჩვენი ფალავანი იგებდა, ბოლოს კი ერთი ქულით წააგო.

„მაშინ რალაცამ მანყინა და შეუძლოდ ვიყავი. მერე ყველაფერი თავის ადგილზე დადგა და ყველა შეხვედრას ვიგებდი. ფინალისკენ მიმავალ გზაზე რაცსაც მოვუგე, ჯინგასაც, რომელმაც ჩემი მძლეველი ბულგარელი დაამარცხა. ჯინგა სამგზის მსოფლიო ჩემპიონობას აპირებდა, მაგრამ ვგრძნობდი, ყველაზე მეტად მე მიფრთხოდა. თუმცა ისიც ვიცოდი, რომ ჩემთან საჭიდაოდ მაქსიმალურად მომზადებული გამოვიდოდა.“

ამ შეხვედრას სპეციალისტებიც უდიდესი ინტერესით ელოდნენ. ამ ბრძოლაში სასწორზე იდო არა მარტო ოქროს მედალი, არამედ პრესტიჟიც. ჯინგას უნდა დაემტკიცებინა, რომ ოსლოსა და სოფიაში ბლაგიძესთან შემთხვევით წააგო, ჩვენს ფალავანს კი, პირიქით, კიდევ ერთხელ ხაზი უნდა გაესვა თავისი უძლეველობისთვის.

დაიწყო ბრძოლა. მეტოქეები გაშმაგებით ეკვეთნენ ერთმანეთს. თავიდან ჯინგა დანინაურდა — ელვისებური ილეთით ორი ქულა აიღო. აიღო და მაშინვე პოზიციურ ბრძოლაზე გადავიდა.

„ჯინგა ბევრს მოძრაობდა, ვითომ ბრძოლა უნდოდა, სინამდვილეში კი ქიდაობას გაურბოდა. ამას ისე ეშმაკურად აკეთებდა, რომ მსაჯები მის პასიურობას ვერ ამჩნევდნენ. ან იქნებ კარგადაც ხედავდნენ, მაგრამ ჯინგას ტიტულები მათზე მოქმედებდა. ჯინგას ეხმარებოდა მისი თანამემამულე მსაჯი ჩერნიც — ისიც ჩემს დამარცხებას ცდილობდა. რალა დამრჩენოდა... მიუხედავად იმისა, რომ ამ სიმაღლეზე სუნთქვა ჭირდა, იერიშზე გადავდი და ანგარიში გავათანაბრე. ჯინგაც გააქტიურდა. ქულა ხან აქეთ ინერებოდა, ხან — იქით. შეხვედრის დამთავრებამდე თხუთმეტი წამით ადრე ქულით დავინაურდი — 7:6, მაგრამ ცხრა წამის მერე ჯინგამ ჩოქბჯენში გადამიყვანა და ანგარიში გაათანაბრა. ამ დროს არბიტრმა ბრძოლა შეწყვიტა. მთავარი მსაჯის მაგიდასთან კამათი ატყდა — ჯინგას ის ქულა ჩავუთვალოთ თუ არაო. თუ ჩავუთვლიდნენ, ჩემპიონი ჯინგა გახდებოდა, რადგან პირველი ქულა მან მოიპოვა. სანამ მსაჯები კამათობდნენ, ნაკრების უფროსი მწვრთნელი შამილ ხისამუდტინოვი ნერვიულობისგან კინალამ გათავდა. ყვირილისგან ხმა სულ წაერთვა. ქულა ჯინგას ჩავუთვალეს. ექვსი წამი იყო დარჩენილი. მსაჯების გადაწყვეტილებამ ხისამუდტინოვი გააცოფა. პროტესტის ნიშნად პირსახოცი დააგდო და გასახდელისკენ გავარდა. მე გაოგნებული ვდგავარ ჩემს კუთხეში. რა ვქნა, არ ვიცი. ამ დროს ვხედავ, ხისამუდტინოვის ნაცვლად ჩემკენ მორბის ჯემალ მეგრელიშვილი, დაგდებულ პირსახოცს იღებს და მიყვირის: მიდი, ვახო, ქულა გინდა, შენ ეს შეგიძლიაო. იქვეა რომან რურუაც. ისიც ხალიჩისკენ გამოენთო,

რა ყურები ჩამოგიყრია, კაცი არა ხარ, მიდი, ექვსი წამი კიდევ დაგრჩა, ყველაფერი უნდა გაიღო.

გასაღები აღარაფერი იყო. თუ რამ ძალა და ენერგია მქონდა, ყველაფერი ჯინგასთან ბრძოლას შევალე, მაგრამ რურუასა და მეგრელიშვილის შეძახილებმა გამომაფხიზლა და ძალა შემმატა. ჯინგას გავხედე. სიხარულით გაგიჟებული ხტუნაობს. დარწმუნებულია, რომ ექვს წამში აღარაფერი შეიცვლება. კაცი მეცხრე ცაზეა.

მსაჯმა ისევ საბრძოლველად გვიხმო, უფრო სწორად, ჭიდაობის ჩასამთავრებლად. ჯინგაც, ეტყობა, ასე ფიქრობს. წელში შევუვარდი, ჩოქბჯენში დავაგდე, ქულა ავართვი, დავატრიალე და... გონგის ხმაც გაისმა.

ბრძოლა დამთავრდა, მაგრამ მსაჯები კამათობენ, ერთი ქულა მივცეთ თუ ის ტრიალიც გონგამდე ჩავუთვალოთ და კიდევ ორი ქულა დავუმატოთო. ისე, ერთს მომცემენ თუ სამს, ამას მნიშვნელობა აღარა აქვს. მთავარია, ქულა მომცენ. უაღრესად დაძაბული და მწვავე ბრძოლისა და ნერვიულობისგან თავში დომხალი მაქვს. და ამ დროს:

„ვახო, ბიჭო! რალაცას აუცილებლად მოგცემენ. ჩემპიონი ხარ, ბიჭო, გესმის, ჩემპიონი!“ — ყვირის რომან რურუა.

როგორც იქნა, მსაჯებმა მოითათბირეს. არბიტრმა მე და ჯინგას სარბიელის ცენტრში გვიხმო და გამარჯვების ნიშნად ჩემი ხელი აღმართა. რა მნიშვნელობა ჰქონდა, მაგრამ მსაჯებმა ის ორი ქულაც მომცეს. ჯინგა მუხლებზე დაემხო და მუშტები თავში წაიშინა. მსაჯს ჩემი ხელი ჯერ კიდევ მაღლა ჰქონდა აწეული, რომ ჯემალი პირდაპირ სარბიელზე შემოვარდა, მტაცა ხელი და ამიყვანა. ასე ხელში აყვანილი რომ გავყავდი, კულისებიდან გამოვარდნილი ხისამუდტინოვი დავინახე. ისიც გააჟებული და აცრემლებული მორბოდა ჩემკენ...”

აი, ასე გახდა ვახტანგ ბლაგიძე მსოფლიო ჩემპიონი, რისთვისაც სპორტის დამსახურებული ოსტატის წოდება მიანიჭეს. რაკი მანამდე ევროპის ჩემპიონის ოქროს მედალიც დაისაკუთრა და იმ წელიწადს მოუგებელი აღარაფერი დარჩა, ბევრი ფიქრობდა, რომ 1978 წლის საქარ-

თველოს საუკეთესო სპორტსმენად დაასახელებდნენ. როგორც მითხრა, თვითონაც ასე ფიქრობდა — ჩვენი „კლასიკოსი“ ხომ მსოფლიოს ყველა საერთაშორისო ღონის მოჭიდავეს წმინდად ან აშკარა უპირატესობით უგებდა. საქართველოს სპორტულ ჟურნალისტთა გამოკითხვის შედეგად ბევრმა სწორედ ის დაასახელა, მაგრამ ნომერ პირველ სპორტსმენად მაინც მოჭადრაკე მაია ჩიბურდანიძე აღიარეს. ვახტანგ ბლაგიძე მეორე იყო.

მადა ქამაში მოდისო. იმ წელიწადს მოპოვებულმა ტრიუმფალურმა გამარჯვებებმა ვახტანგ ბლაგიძეს ფრთები შეასხა და მომავალი გამარჯვებებისთვის გაორმაგებული მონდომებით დაიწყო ვარჯიში. საბჭოთა კავშირის ნაკრების კანდიდატთა შორის მისი მძლეველი არ ჩანდა, მაგრამ...

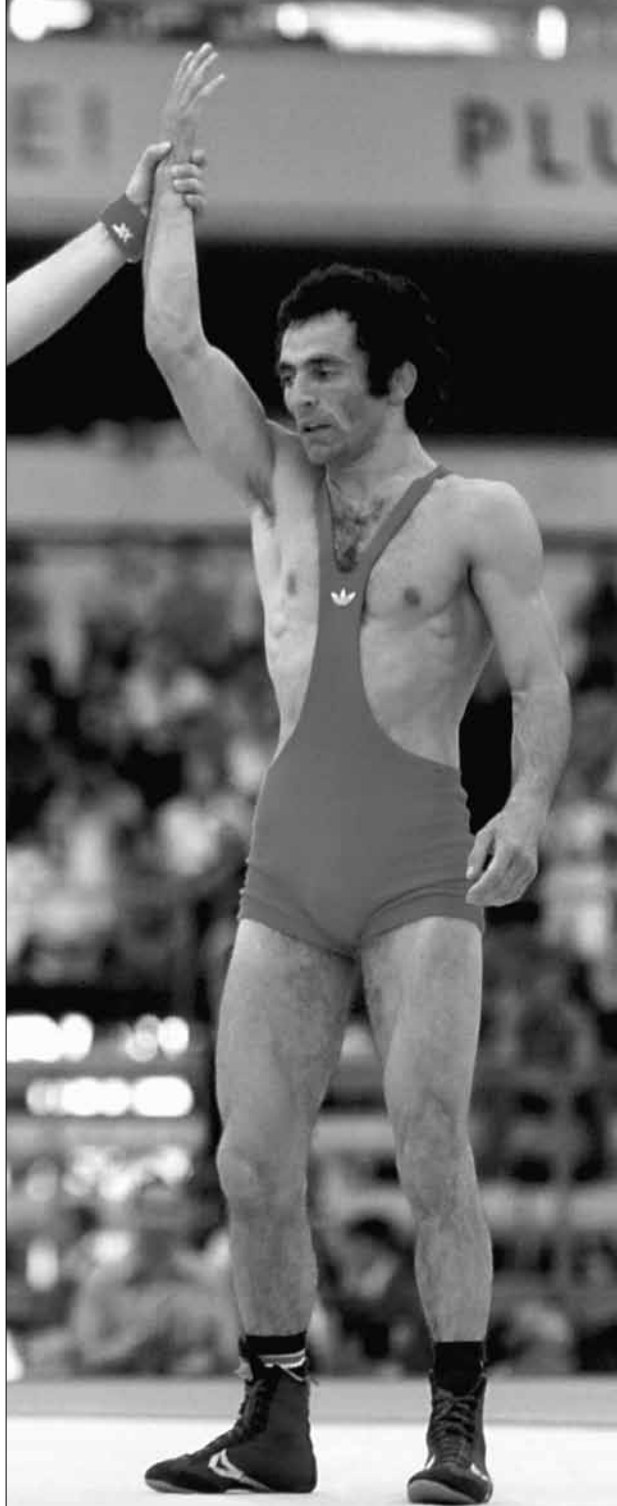
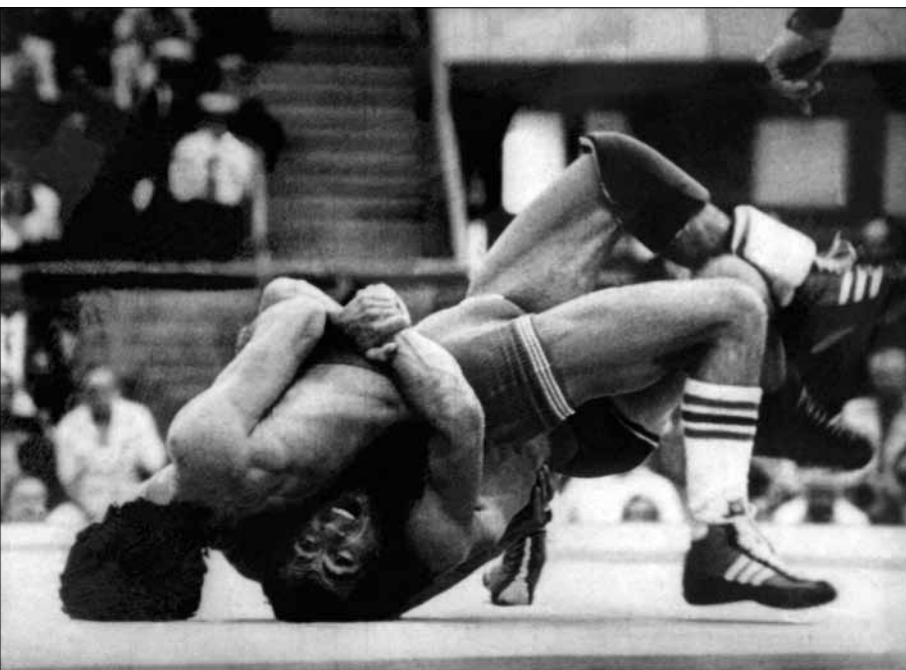
ნავსიანი ღღე და გაცდენილი ტურნირები

„იმ დღეს, საბჭოთა ნაკრების წევრებთან ერთად მინსკში, შეკრებაზე რომ ვიყავი, ვარჯიშისას ცუდად დავეცი. თავი დავარტყი. თვალთ დამიბნელდა, თორემ ტკივილი მაინცდამაინც არ მიგრძენია. ვარჯიში გავაგრძელე. გასახდელისკენ რომ წავედი, გულისრევა დამეწყო. ჯემალ მეგრელიშვილს ვუთხარი. მაშინვე ექიმთან გამაქანა. ტვინის შერყევა მქონდა და საავადმყოფოში ამოვყავი თავი. რეაბილიტაციისთვის ექვსი თვე დამჭირდა.“

— ამ ხნის განმავლობაში არაერთი დიდი ტურნირი გამოტოვა, მათ შორის ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონატები, — იხსენებს ბლაგიძის პირველი მწვრთნელი მიხეილ თავართქილაძე, — რამდენიმე თვის შემდეგ, ბოლომდე გამოჯანმრთელებული არც იყო, გულმა არ მოუთმინა, ექიმებს არ დაუჯერა და საბჭოთა კავშირის ხალხთა სპარტაკიადაზე სიცხიანი გამოვიდა. ბრინჯაოს მედალი მაინც მოიპოვა...

იმ წელიწადს საბჭოთა ნაკრებში ბლაგიძის ადგილი ფატკულინმა დაიკავა. მან ევროპის ჩემპიონატის ფინალში გააღწია, იქ კი რაცთან

ვახტანგ ბლაგიძეს
ფენომენალური ფიზიკური
მონაცემები ჰქონდა,
რაც საშუალებას აძლევდა
მაღალ ტემპში ეჭიდავა
და მეტოქე გამოუვალ
მდგომარეობაში
ჩაეყენებინა

დამარცხდა და ვერცხლის მედალს დაეუფლა. მერე, მსოფლიო ჩემპიონატზე, ჯინგასთან წააგო და მესამე ადგილზე გავიდა. საბჭოთა ნაკრების ხელმძღვანელობა აღარც ფატკულის ენდობოდა და აღარც სხვას. ბლაგიძის დაბრუნებას ელოდნენ. ამ დროს ნაკრების უფროსი მწვრთნელი ხისამუდტინოვი გადააყენეს და გუნდი გენადი საპუნოვს გადააბარეს.

„ნაკრების ხელმძღვანელობაში მომხდარ ცვლილებებზე გვარიანად ვინერვიულე. ხისამუდტინოვი მენდობოდა, ნაკრებში უპრობლემოდ ვხვდებოდი. სხვებივით შესარჩევ ორთაბრძოლებს არ მიწყობდა, მაგრამ რას იზამდა ახალი მწვრთნელი, როგორ შემომხედავდა... საბედნიეროდ, საპუნოვს ბრძოლაში არაერთხელ ვყავდი ნანახი, მათ შორის, სოფიაში, პეტროვის საერთაშორისო ტურნირზე და გამოჯანმრთელების მერე დამაბრუნა ნაკრებში, თუმცა, ყოველი შემთხვევისთვის, ფატკულისთან მაინც გამომცადა. ამ გამოცდაზე ფატკულის იოტისოდენა შანსიც არ დავუტოვე, ადვილად დავამარცხე და ჩემი ნერვიულობაც ამით დასრულდა. ასე იყო თუ ისე, ის სეზონი მთლიანად გამიცდა. მომდევნო წელს პრალაში ევროპის ჩემპიონი გავხდი. ყველა მეტოქე დავამარცხე, ფინალში კი იოლად მოვუგე რაცს.“

ბლაგიძისა და რაცის ბრძოლა პირველივე პერიოდში შეწყდა ქართველი ფალავნის აშკარა უპირატესობის გამო — ის 12:0-ს იგებდა. მანამდე მეტოქეები ბოლომდე იბრძოდნენ. მაგალითად, რომან რურუას 24:0-ზე დაუმარცხებია მოწინააღმდეგე, მაგრამ ამის გამო ბრძოლა ვადამდე არ შეწყვეტილა. მოგვიანებით საჭიდაო წესებმა ცვლილება განიცადა. საკმარისი იყო ერთ-ერთი მოჭიდავე 12 ქულით დაწინაურებულიყო (12:0, 13:1, 14:2...) და მსაჯი, მოკრივეთა ბრძოლის მსგავსად, აშკარა უპირატესობის გამო შეხვედრას წყვეტდა. ასე იყო პრალაში გამართულ ევროპის ჩემპიონატზე — პირველ პერიოდში, როცა ანგარიში 12:0 გახდა, ბლაგიძემ რაცთან შეხვედრა დაასრულა. მანამდე ბლაგიძეს არც სხვა მეტოქესთან დაუკარგავს ქულა. ასევე იყო ადრე გამართულ ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონატებზეც. ერთადერთი გამონაკლი-

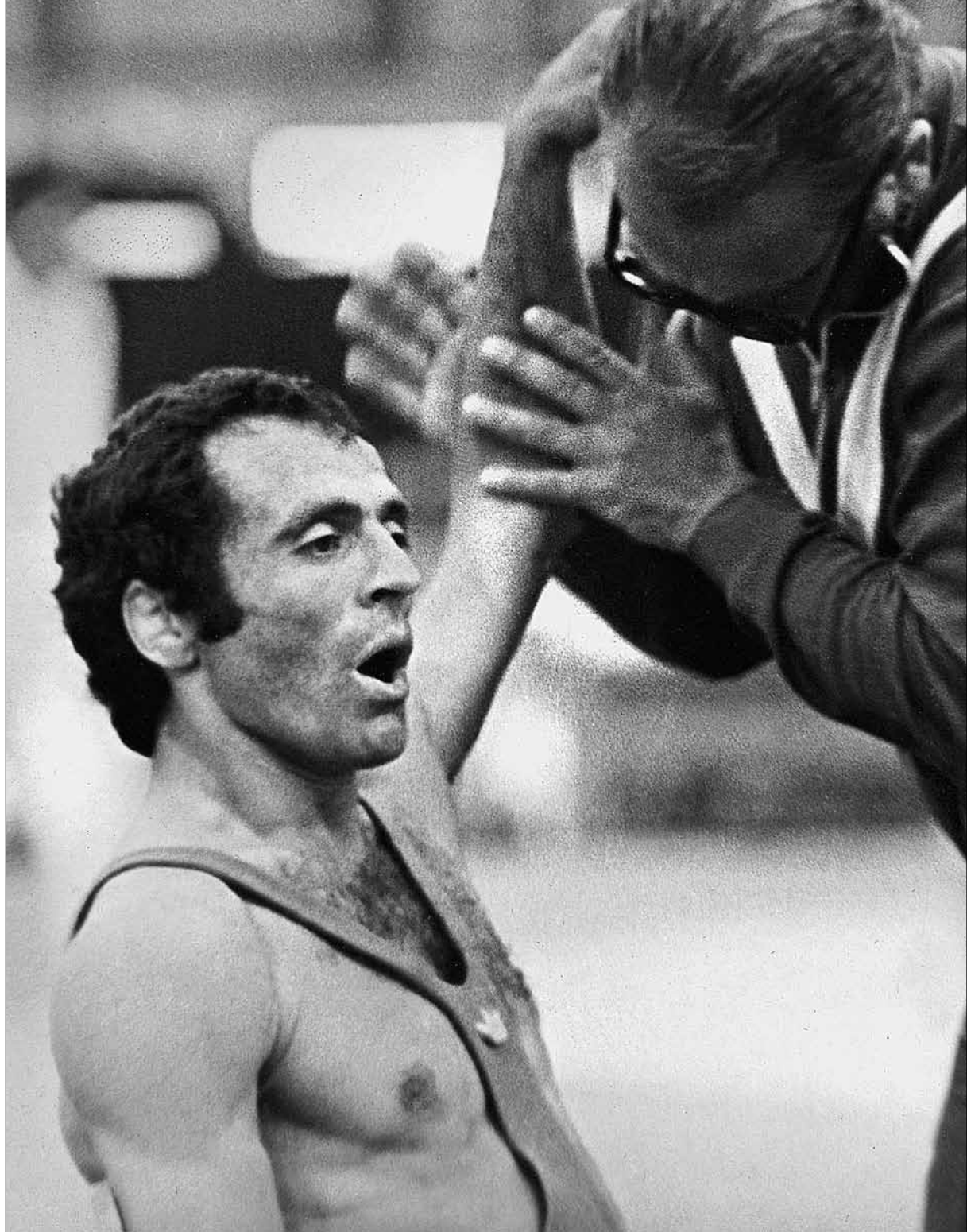
სი გამოდგა ევროპის პირველობა — ჯინგასთან ერთი ქულა დაკარგა მაშინ, როცა მასაც აშკარა უპირატესობით იგებდა. სწორედ ამ დროს, რაოდენ პარადოქსულადაც არ უნდა მოგეჩვენოთ, მსაჯებმა ჩვენი ფალავანი პასიურობისთვის გააფრთხილეს.

ეს იყო და ეს. მას მერე ბლაგიძეს ქულა აღარ დაუკარგავს.

ამის მერე იყო მოსკოვი, ოლიმპიური თამაშები და ვახტანგ ბლაგიძის ჭეშმარიტი ტრიუმფი.

ოლიმპიური თამაშების მერე ნაკრების ხელმძღვანელობამ ვახტანგ ბლაგიძე დაასვენა და მის ნაცვლად ევროპის ჩემპიონატზე წაიყვანა ერევნელი ბენურ ფაშაიანი, რომელსაც ქართველი ფალავნის ღირსეულ მემკვიდრედ თვლიდნენ. ფაშაიანი მართლაც ძალზე ტექნიკური მოჭიდავე იყო. იმ წელიწადს ევროპის ჩემპიონიც გახდა. ამის მერე ზოგიერთებმა იფიქრეს, ბლაგიძის, როგორც მოჭიდავის მზე ჩაესვენა, ფაშაიანის კი ამობრწყინდაო. თუმცა საბჭოთა ნაკრების უფროსი მწვრთნელის სიმპათიები მაინც ქართველი მოჭიდავისკენ იხრებოდა. მოახლოვდა საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატი და საპუნოვმა ოპონენტების დასადუმებლად და უძლიერესის გამოსავლენად ბურთი და მოედანი ამ ორ მოჭიდავეს დაუთმო. ბლაგიძემ გამარჯვების არავითარი შანსი არ დაუტოვა მეტოქეს და ბრძოლის დაწყებიდან წუთნახევრის შემდეგ, როცა 12:0 იგებდა, შეხვედრა შეწყდა. გაოგნებულმა ბენურ ფაშაიანმა თავი ხელებში ჩარგო, საპუნოვმა კი ოპონენტებს ნიშნის მოგებით გადახედა. რაღა თქმა უნდა, ბლაგიძე ოსლოში გასამართი მსოფლიო ჩემპიონატისთვის საბჭოთა ნაკრებში ლიდერად დაბრუნდა.

გაივლის წლები და საბჭოთა ნაკრებში ბლაგიძეს მართლაც ფაშაიანი შეცვლის. ისიც ორგზის მსოფლიო ჩემპიონი გახდება და იტყვის: „ვახტანგი ურთულეს ვითარებაშიც არ იბნეოდა. მჭიდრო ჯვარედინი ჩავლება მისი სტიქია იყო. მეტოქეებმა ეს იცოდნენ და შორს დგომას ცდილობდნენ, მაგრამ ვახტანგის გამარჯვების საიდუმლო ის იყო, რომ მან იცოდა დისტანციის შემცირება, რაც საკუთარ თავზეც გამოვცადა.“

მაგრამ სანამ ბენურ ფაშაიანი ამას იტყოდა, ჯერ კიდევ ვახტანგ ბლაგოცის დრო იყო. ოსლოს მსოფლიო ჩემპიონატზე ქართველი ფალავანი ოლიმპიური თამაშების, მსოფლიოს და ევროპის ჩემპიონის რანგში ჩავიდა.

პატარა ტანკი ოსლოში

ნორვეგიის დედაქალაქში გამართული მსოფლიო ჩემპიონატი ახლებურად ჩატარდა. შეჯიბრების მონაწილენი ორ ჯგუფად დაყვეს. 57 კილოგრამ წონით კატეგორიაში 38-მა მონაწილემ მოიყარა თავი. ისე მოხდა, რომ ჩემპიონატის ყველა ფავორიტი ერთ ჯგუფში აღმოჩნდა, მათ შორის ბლაგიძეც, ჯინგაც, რაციც... სხვადასხვა დროს სამივენი ოლიმპიური თამაშებისა და მსოფლიო ჩემპიონები და პრიზიორები იყვნენ. ამავე ჯგუფში მოხვდნენ ევროპის ჩემპიონატების პრიზიორები. მათგან, სულ ცოტა, შვიდი მოჭიდავე მსოფლიო ჩემპიონატის საპატიო კვარცხლბეკზე ასვლის რეალური კანდიდატი იყო. ამიტომ ჯგუფში გამართული ბრძოლებიც ძალიან საინტერესო გამოდგა.

ისიც უცნაური დამთხვევა იყო, რომ როცა მოჭიდავეები კენჭისყრაზე რიგში ჩადგნენ, სამი გამოკვეთილი ფავორიტი — ბლაგიძე, რაცი და ჯინგა — ამავე თანამიმდევრობით ერთმანეთის მიყოლებით აღმოჩნდა. ისიც ბედნიერი დამთხვევა აღმოჩნდა, რომ ვახტანგს ცამეტი ნომერი ხვდა წილად. სხვისთვის ეს იქნებ ცუდის ნიშანი ყოფილიყო, მაგრამ ვახტანგს ყველა სხვა ნომერს ერჩივნა. კარგად ჰქონდა დაცდილი — მეხიკოს მსოფლიო ჩემპიონატზეც ცამეტი ნომერი ერგო, რამაც პირველობა მოუტანა. როცა ბლაგიძემ კენჭი იყარა და მეტოქეებს გახედა, შორიახლოს პოლონელ სუპრუნს მოჰკრა თვალი. იმანაც თვალი ჩაუკრა და ყველას გასაგონად, წინასწარმეტყველურად შესძახა, ბლაგიძე ჩემპიონი.

სუპრუნს ენამ უყივლა — ჩვენი ფალავანი მეორედ გახდა მსოფლიო ჩემპიონი. ამ საქმეს კი სულ რაღაც 8 წუთი მოანდომა. ამ ხნის განმავლობაში მეტოქეებს 37 ქულა ისე აართვა, რომ თავად ერთიც არ დაუკარგავს.

გამოცდილ და ძლიერ ბულგარულ ცეკოს მეორე წუთზე ბლავიძე უკვე 13:0 უგებდა. მსაჯმა ბრძოლა შეწყვიტა. მეორე წრეში რაცმა მეოთხე წუთამდე გაუძლო ბლავიძეს და ეს შეხვედრაც ჩვენი ფალავანის ასკარა უპირატესობის გამო (13:0) შეწყდა...

და, ბოლოს — ფინალი. ბლავიძე, რაღა თქმა უნდა, ფინალშია. მეორე ჯგუფიდან კი იქამდე გზა გაუკაფავს მის ძველ ნაცნობს, იაპონელ მიაჰარას, ვინც მეხიკოს მსოფლიო ჩემპიონატზე საკუთარ თავზე გამოსცადა ვახტანგის ძალა. ბლავიძე ახლაც ქულას ქულაზე აგროვებდა, 25 წამის მერე კი წმინდად გაიმარჯვა.

ასეთი ტრიუმფალური გამარჯვებების გამო ევროპელმა ჟურნალისტებმა ქართველ ფალავანს „თბილისელი პატარა ტანკი“ შეარქვეს.

თავისი გუნდის „პატარა ტანკით“ აღტაცებული იყო საბჭოთა ნაკრების უფროსი მწვრთნელი, ხუთგზის მსოფლიო ჩემპიონი გენადი საპუნოვიც.

„ისეთი შთაბეჭდილება მრჩება, თითქოს ვახტანგს წინასწარ აქვს დაგეგმილი პირველი ადგილი. ხალიჩაზე მისი წამით გაჩერება შეუძლებელია. დევიზი — საუკეთესო დაცვა შეტევაა, სწორედ მასზეა ნათქვამი. დაუშრეტელი ენერჯის ადამიანია. მის თითოეულ შერკინებას ისე შევცქერო, როგორც აღტაცებული გულშემატკივარი.“

სიმნით მოპოვებული მსოფლიო თასი

ვახტანგ ბლავიძის საერთაშორისო სპორტული კარიერა ძირითადად ჯინგასთან და რაცთან ბრძოლებს უკავშირდება. თითქმის არ ყოფილა შეჯიბრება, რომ ქართველ ფალავანს მათთან ურთიერთობა არ გაერკვიოს. როგორც ყოველთვის, ვახტანგ ბლავიძე იმარჯვებდა და მეტოქეებს წარმატების შანსს არ უტოვებდა. სპეციალისტები და გულშემატკივრები ისე მიეჩვივნენ ჯინგასთან და რაცთან გამარჯვებას, რომ მათი ყოველი ბრძოლის შედეგი შეხვედრის დაწყებამდეც კი ეჭვს

არ იწვევდა, მაგრამ, მოგეხსენებათ, რაოდენ დიდი ძალა აქვს სპორტში საკუთარი კედლების ფაქტორს, რომელიც ხშირად გადამწყვეტიც აღმოჩენილა. ამიტომ 1983 წელს უნგრეთში გამართული მსოფლიო თასის გათამაშების დაწყებამდე რაცი და მისი თანამემამულეები შინაური კედლების მხარდაჭერამ რევანშის წყურვილით ალავსო.

უნგრელი მოჭიდავე ყოველ ბრძოლაში თავის ქომაგებს იმედს უმართლებდა და დამაჯერებლად მიიწვედა ფინალისკენ. ასევე იყო ვახტანგ ბლაგიძეც, რომელსაც, მსოფლიო თასის გარდა, ჭიდაობაში არსებული ყველა უმაღლესი ტიტული უკვე მოპოვებული ჰქონდა.

და აი, ფინალიც, რომელსაც მოუთმენლად ელოდნენ უნგრელი გულშემატკივრები. მაგრამ დაიწყო თუ არა ბრძოლა, ყველა დარწმუნდა, რომ რაცს ვერც გამოცდილება უშველიდა და ვერც საკუთარი კედლები. ვახტანგ ბლაგიძე კლასიკური ჭიდაობის მასტერკლასს ატარებდა და რაცის გულშემატკივრებსაც იბირებდა. ბრძოლის დაწყებიდან ნუთნახევიარზე ოდნავ მეტი იყო გასული, როცა ბლაგიძე 11:0 იგებდა. ამკარა უპირატესობით გამარჯვებისგან მას ერთადერთი ქულა ამორებდა. და სწორედ ამ დროს...

„მეტოქე ილეთზე წამოვიღე. რაცმა იგრძნო, რომ ეს დასასრული იყო. ერთადერთ იმედად აკრძალული კონტრილეთილა რჩებოდა და ბოლო წამს გამოიყენა — ფეხი ჩამიდგა. მხარზე დავვარდი, მეტოქე კი ზემოდან დამეცა. მაგრამ ეს ყველაფერი ხალიჩის მიღმა მოხდა. რომ წამოვდექი, ვიგრძენი, რომ ხელი აღარ მემორჩილება. თურმე მხარი ამომივარდა. მოგვიანებით დაადგინეს, რომ კუნთიც გამწყვეტია და ძვალიც გამტეხია, მაგრამ მაშინ ტკივილს ვერ ვგრძნობდი...“

წესით და რიგით, ფეხის ჩადგმის გამო რაცი უნდა გაეფრთხილებინათ და ამით ბრძოლაც დამთავრდებოდა, მაგრამ რაკი შეჯიბრება უნგრეთში ტარდებოდა, მსაჯებმა ამაზე თვალი დახუჭეს. ასე რომ, ანგარიში ისევ 11:0 დარჩა. ამ დროს სარბიელზე გადის საბჭოთა გუნდის ექიმი ბაკუშვი, ვახტანგს ხელს უსინჯავს და ამბობს, ჭიდაობა უნდა შეეწყვიტოთო. მის დასახმარებლად ახლა ბულგარელთა გუნდის ექი-

მი მიდის და მხარს თავის ადგილზე უსვამს, მაგრამ ბაკუშევი ბრძოლის გაგრძელების წინააღმდეგია — ამ ხელით ველარ იჭიდავებსო. შეხვედრის დასრულებამდე მთელი სამი ნუთი რჩება, ბლაგიძე კი ხელს ველარ გრძნობს. მოსალოდნელი დამარცხებით არა მხოლოდ თვითონ კარგავს თითქმის უკვე მოგებულ მსოფლიო თასს, არამედ საბჭოთა ნაკრებიც. საპუნოვი ხავსს ეჭიდება და ბაკუშევს უყვირის — გაუშვი, იჭიდაოსო. იმანაც გაუშვა. ვახტანგმა მონყვეტილი მარჯვენა ხელი აიღო, „ფინკაში“ ჩაიდო და ხალიჩაზე დაბრუნდა.

„მე და რაცმა თვალი თვალში გავუყარეთ ერთმანეთს. ალბათ იფიქრა, შევეკვრები და გადავაგდებო. ყოველ შემთხვევაში, მე ასე მოვიქცეოდი. მაგრამ მე მის ადგილზე არ ვიყავი და რამე უნდა მომეფიქრებინა, რომ როგორმე ის ერთი ქულა მომეპოვებინა, რადგან დარჩენილ დროში, ცალხელა, ველარც იმ დიდ უპირატესობას შევინარჩუნებდი. იქნებ წმინდად დავმარცხებულიყავი კიდევ. ასე რომ, რაცი ჩემგან ალბათ მხოლოდ ყრუ დაცვას ელოდა. მსაჯმა ნიშანი მოგვცა თუ არა, ვეძგერე, ცალი ხელით ეგრეთ წოდებული „ვერტუშკა“ გავუკეთე და ქულა ავიღე. იქუხეს ტრიბუნებმა. მაყურებელი ფეხზე იდგა და ტაშს მიკრავდა. მკლავის ტკივილი გვიან ვიგრძენი. გამისივდა და ჩამილურჯდა. მოსკოვში ჩამოსული სიმწრისგან კედლებზე დავდიოდი. ხუთი დღის მერე ოპერაცია გამიკეთეს. ასე რომ, მსოფლიო თასი, პირდაპირი მნიშვნელობით, სიმწრით მოპოვებული ჯილდოა.“

ერთი გმირის უასი

მსოფლიო თასზე მკლავის დაშავება ვახტანგ ბლაგიძისთვის, როგორც შემდგომმა მოვლენებმა აჩვენა, სპორტული კარიერის დასასრულის დასაწყისი აღმოჩნდა. მოსკოვში ჩატარებულ ოპერაციას თბილისში ხანგრძლივი მკურნალობა მოჰყვა. ამასობაში საბჭოთა კავშირის ხალხთა სპარტაკიადაც მოახლოვდა.

ვანტანგ ბლაგიძე
ოლიმპიური ჩემპიონია!
მოსკოვი, 1980 წელი

ამ სპარტაკიადებზე ყველა რესპუბლიკას, როგორც იტყვიან, ქუდზე კაცი გამოჰყავდა. რესპუბლიკის ინტერესების გამო გაჭირვების ჟამს ხანდახან სარბიელიდან სამუდამოდ წასულ სპორტსმენებსაც კი არენაზე აბრუნებდნენ და დაშავებულ ათლეტებსაც ბრძოლისკენ მოუწოდებდნენ. თუ მწვრთნელებისა და სპორტსაზოგადოებათა მოწოდება არ ჭრიდა, საქმეში მთავრობა ერეოდა. ასე დაემართა ვახტანგ ბლაგიძესაც.

მართალია, მხარი ისევ განუხებს, მაგრამ არა უშავს, ფრთხილად იჭიდავე, მედალს თუ ვერ მოიპოვებ, გუნდს რაღაც ქულებს მაინც მოუტან, ეს კი საერთო საქმეს დიდად წაადგებაო, — ეუბნებოდნენ ვახტანგ ბლაგიძეს და მანაც სამზადისი დაიწყო.

სპარტაკიადაზე ბლაგიძე პრაქტიკულად ცალხელა იბრძოდა. ნახევარფინალში მაინც გავიდა, იქ კი ბენურ ფაშაიანი ელოდა.

იმ დროს ფაშაიანი უკვე ანგარიშგასანევი ძალა იყო — არაერთი ტიტულით იწონებდა თავს. საბჭოთა კავშირში ბლაგიძის გარდა მისი მძლეველი არავინ ჩანდა. ასე რომ, ტრავმამოშუშებულ ბლაგიძეს იოლი ბრძოლა არ ელოდა. თუმცა ქართველი სომეხს 6:2 უგებდა.

„მარჯვენა ხელს ვერც ფაშაიანთან ვხმარობდი, მაგრამ შეხვედრას მაინც ვიგებდი. ეს რომ ფაშაიანის ბანაკში დაინახეს, სეკუნდანტიებმა სომხურად რჩევები დააყარეს, თან ანიშნეს, მარჯვენა ხელში ჩაავლე და დაქარეო. იმანაც, გამარჯვების სხვა გზა რომ აღარ დარჩა, ერთხელ ჩამომკრა, მეორედ, მესამედ და... მკლავში რაღაც სითბო ჩამელვარა...“

იმ სითბოს ახლაც მწარედ ვგრძნობ, მაგრამ ერთი სახალისო ამბავი მაინც მახსენდება.

1978 წელია, ნიკოლა პეტროვის მემორიალური შეჯიბრება. ჯინგა მარჯვენაიდაყვმეხვეული დადის და გაუთავებლად იქნევს. იქნევს ყოველი ჭიდაობის დაწყებამდე და ბრძოლის მერეც. მგონია, რომ ტკივილი ძალიან აწუხებს, მაგრამ მაინც ყველა შეხვედრას იგებს. და აი, ხალიჩაზე ერთმანეთის პირისპირ ვდგავართ. ვცდილობ, მტკივან მარჯვენაზე ხელი არ ვახლო. არც მჭირდება, რადგან ისედაც ვუგებ, მაგრამ უცებ

ისე გამოქანდა ჩემკენ, წელში ისე შემივარდა, რომ მივხვდი, არაფერი ანუხებდა.

ის შეხვედრა მოვიგე, მაგრამ ნიკუსთვის არაფერი მითქვამს. ორი წლის მერე, ახლა უკვე ევროპის ჩემპიონატზე, ფინალურ შეხვედრებს ვატარებთ. პირველ ბრძოლას დასავლეთგერმანელ კლაუსთან 9:0 ვიგებ. ამ დროს, გდების მერე, ჯინგას გასაცუცურაკებლად, ნეკნზე ხელს ვიდებ, ვითომ ვიტკინე, ყასიდად ჩოქბჯენში ვეცემი, კლაუსს თავს ვატრიალებინებ და განგებ სამ ქულას ვუთმობ. იმავე წამს გონგის ხმაც გაისმის. ხალიჩიდან ისეთი დაღრეჯილი სახით და მანჭვა-გრეხით გავდივარ, თითქოს ყველა ნეკნი ჩამმტვრეოდეს.

მერე, ჯინგას პირისპირ რომ დავდექი, ისე გამოქანდა ჩემკენ, ისე შემივარდა წელში, ისე შემომაჭლო მკლავები, რომ ვიფიქრე, ნეკნებს ჩამიმტვრევს-მეთქი. სწრაფად დავიძვრინე თავი მარნუხებიდან და შეტევაზე გადავედი. ხან აქეთ ამოვატრიალე, ხან იქით დავაგდე. წუთსა და 35 წამში თორმეტი ქულა ისე დავაგროვე, რომ მე ერთიც არ დამიკარგავს. ბოლოს წმინდად გავიმარჯვე.

ბრძოლის მერე ნიკუ „თანაგრძნობით“ მეკითხება: „ნეკნი ძალიან გტკივა?“ მე კითხვითვე ვპასუხობ: პეტროვის მემორიალზე შენ მკლავი ძალიან გტკიოდა-მეთქი. ორივემ ბევრი ვიცინეთ.

მაშინ მე ევროპის ჩემპიონი გავხდი, 1983 წლის საკავშირო სპარტაკიადაზე კი, ფაშაიანმა მკლავზე მესამედაც რომ დამქაჩა, იძულებული გავხდი, ბრძოლა შემენწყვიტა. გუნდს ქულები მაინც მოვუტანე. ასეთი თავდადებისთვის ჟიულის შარტავამ გამირად გამომაცხადა...”

ვახტანგ ზლაგაძისთვის ამ გამირობის ფასი სარბიელთან გამოთხოვება და სპორტული კარიერის დასასრული აღმოჩნდა. ექიმებმა უთხრეს, ჭიდაობას თუ გააგრძელებ, კიდევ ერთი ოპერაცია დაგჭირდებაო. ეს კი თითქმის ერთი წლის დაკარგვას ნიშნავდა. არადა, უკვე ოცდაათი წლის ხდებოდა და სარბიელზე დასარჩენად აღარც სტიმული ჰქონდა. ყველა უმაღლესი მწვერვალი დაპყრობილი იყო — საბჭოთა კავშირის ჩემპიონიც გახდა, ევროპისაც, მსოფლიოსიც და ოლიმპიური თამაშებისაც.

„რისთვისღა უნდა მებრძოლა? ოპერაციისთვის? ერთადერთი მაცდური მიზანი ოლიმპიური თამაშების მეორე ოქროს მედალი იყო, მაგრამ საბჭოთა კავშირმა ლოს-ანჯელესის ოლიმპიადას ბოიკოტი გამოუცხადა და მეც გადავწყვიტე სარბიელს გამოვთხოვებოდი. დარწმუნებული ვარ, რომ დავრჩენილიყავი და ლოს-ანჯელესის ოლიმპიურ თამაშებზე გამოსვლის შანსი მოეცათ, დაშავებული ხელითაც ჩემპიონი გავხდებოდი. ლოს-ანჯელესში ოქროს მედალი მოიპოვა იაპონელმა მიაჰარამ, მე კი მეხიკოს მსოფლიო ჩემპიონატზე იოლად დავამარცხე, ზელენბინდერის ტურნირზე კი 15 წამში წმინდად მოვუგე. ახლაც, ლამის ნახევარი საუკუნის ვარ, მაგრამ საჭიდაო ხალიჩაზე ორ წუთს ნებისმიერ მეტოქესთან გავძლებ. მაშინ კი დალლა რა იყო, არ ვიცოდი,“ — ეს უკვე 2003 წლის შემოდგომის პირზე მითხრა ბლაგიძემ, როცა თბილისის უნივერსიტეტის მთამსვლელებთან ერთად კავკასიონის ერთი უსახელო მწვერვალის დასალაშქრავად წავედით. თან ვშიშობდით, მთაში სიარულს უჩვევი და ამდენი წლის უვარჯიშებელი როგორ ივლისო.

ოლიმპიელთა მწვერვალი

იმ შემოდგომაზე ჩვენი მიზანი უბრალოდ უსახელო მწვერვალზე ასვლა კი არა, მისთვის „საქართველოს ოლიმპიელის“ დარქმევა იყო. მწვერვალზე მოიერიშეთა შორის კიდევ ერთი ოლიმპიელი, ისიც მოსკოვის ოლიმპიური თამაშების ტრიუმფატორი, ძიუდოსტი შოთა ხაბარელი იყო. ასე რომ, ალპინიზმისა და ოლიმპიზმის თოკით გაერთიანებულნი, ყაზბეგის რაიონში, ხდის ხეობის სათავეებისკენ მიმავალ გზას დავადექით.

ღამისთევისას კარავში, საძილე ტომრებში ჩამძვრალეები, მთისა და ბარის ამბებს ვყვებოდით. ვახტანგიც თავისას ყვებოდა.

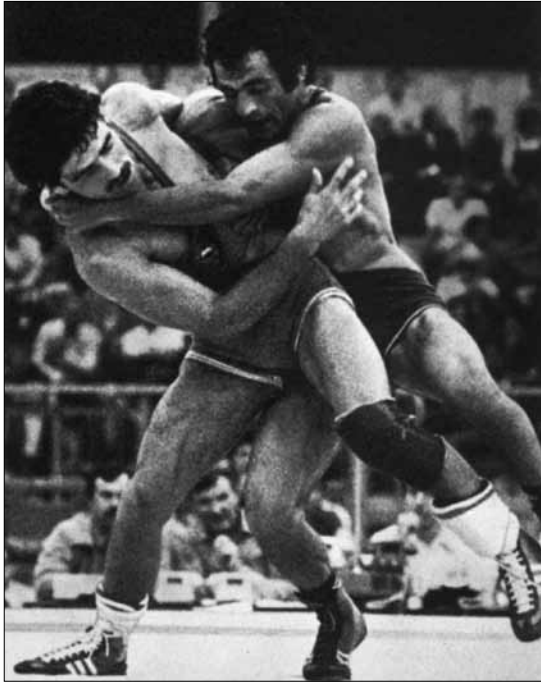
„ჭიდაობას რომ შევეშვი, 35 წლის ასაკში ავტორბოლამ გამიტაცა. „08 კლასის“ სარბოლო მანქანის საჭეს მივუჯექი და სპორტის ოსტა-

ტობის კანდიდატის ნორმატივი შევასრულე. ერთხელ ამიერკავკასიის ჩემპიონატი მოვიგე, მეორე-მესამე ადგილებიც დავიკავე. რიგაში, საერთაშორისო რბოლაზე, პრიზიორი გავხდი, მაგრამ მერე სამსახურს თავი ვეღარ დავაღწიე — საქართველოს პროკურატურის გამომძიებელი ვიყავი, მერე აჭარის პროკურორის თანაშემწე, საქართველოს პარლამენტის იურიდიული კომისიის თანამშრომელი, თბილისის აეროპორტის საბაჟოს მუშაკი... ერთი სიტყვით, მთამსვლელობაღა მაკლდა და ამასაც გავუსინჯე გემო...”

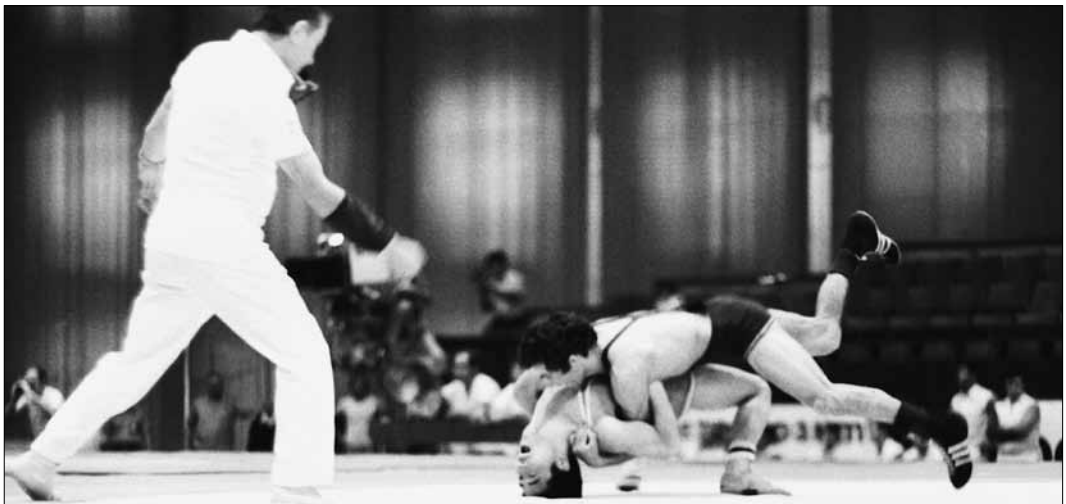
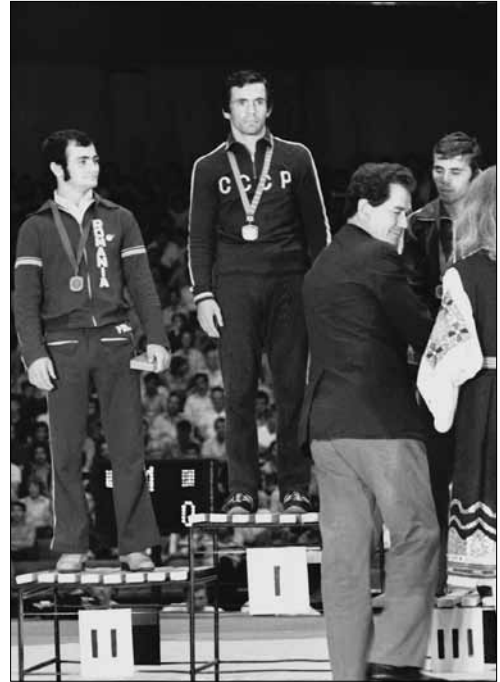
სხვათა შორის, მოსკოვის ოლიმპიური თამაშების დამთავრების შემდეგ საშუალო წონით კატეგორიაში ძალოსანთა ტურნირის გამარჯვებულმა, ლენინაკანელმა იურიკ ვარდანიანმა გადაწყვიტა, ოლიმპიური კვარცხლბეკის უმაღლეს საფეხურზე ასვლა სომხეთის უმაღლეს მწვერვალ არაგაცზე ლაშქრობით აღენიშნა და მიზანსაც მიაღწია. ჩვენმა ოლიმპიონიკებმა კი იმ 4000 მეტრამდე სიმაღლის უსახელო პიკიდან 2003 წელს თითქმის მთელ კავკასიონს გახედეს, ქვეყანასაც გადმოხედეს და თავად მწვერვალს „საქართველოს ოლიმპიელი“ უწოდეს.

კავკასიონზე ოლიმპიელების კიდევ ერთი მწვერვალი არსებობს და ისიც მოსკოვის ოლიმპიურ თამაშებს უკავშირდება. მაშინ, 1980 წელს, ჩრდილოეთ კავკასიონის უსახელო მწვერვალზე რუსეთის მთამსვლელთა გუნდი ალექსანდრ რუდენკოს მეთაურობით 3858 მეტრის სიმაღლის უსახელო მწვერვალზე ჯერ დასავლეთის ქედიდან 2ა კატეგორიის სირთულის კომბინირებული მარშრუტით ავიდა, მერე — 2ბ კატეგორიის სირთულის კლდოვანი მარცხენა კონტრფორსის გავლით და მწვერვალს „ოლიმპიეც“ უწოდა.

რაკი ოლიმპიურ თამაშებთან დაკავშირებულ იშვიათ ალპინისტურ ასვლებზე ვსაუბრობთ, აქვე გავიხსენოთ 1996 წელს ბელარუსის ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის მიერ ორგანიზებული იქაურ მთამსვლელთა ლაშქრობა პამირის მთებში აღმართულ ყოფილ სსრ კავშირის უმაღლეს მწვერვალ ლენინის პიკზე, რაც თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების საუკუნოვან იუბილეს მიეძღვნა.

ვახტანგ ბლაგიძე:
„ამბობენ, გამარჯვება მით
უფრო სასიხარულოა, რაც
უფრო მძიმე ბრძოლებშია
მოპოვებული.
მართალია, მოსკოვის
ოლიმპიური ოქრო იოლადა
მოვიპოვე, მაგრამ
სიხარულით ცას ვეწიე.“

ვახტანგ ბლაგიძე
თბილისის „დინამოს“
კალათბურთელებთან ერთად

იგივე თარიღი ჩინეთის ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის მიერ ორგანიზებულმა იქაურ მთამსვლელთა ექსპედიციამ დედამიწის უმაღლეს მწვერვალ ევერესტზე ასვლით აღნიშნა.

ასწლოვანი ოლიმპიური თამაშების იუბილეს მიეძღვნა იმავე წელს ამერიკის, საბერძნეთის, უკრაინის, რუსეთისა და ტაჯიკეთის მთამსვლელთა ერთობლივი ლაშქრობაც პამირის მთებში აღმართულ 4100 მეტრის სიმაღლის უსახელო მწვერვალზე, რომელსაც თანამედროვე ოლიმპიადების დამფუძნებლის, ფრანგი ბარონის პიერ დე კუბერტენის სახელი ეწოდა.

2001 წელს რუსეთისა და ტაჯიკეთის მთამსვლელებმა ასევე პამირის მთებში დალაშქრეს 4100 მეტრის სიმაღლის უსახელო მწვერვალი და მას საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის ხუან ანტონიო სამარანჩის სახელი უწოდეს.

მაგრამ ერთია მწვერვალზე მთამსვლელთა ლაშქრობა და სულ სხვაა, როცა იქ ოლიმპიელები, მით უმეტეს, ჩემპიონები ადიან.

ვახტანგ ბლაგიძე და შოთა ხაბარელი სწორედ ასეთი გამორჩეული ოლიმპიური ჩემპიონები არიან.

ბლაგიძის, ხაბარელის, ვარდანიანისა და კიდევ ერთის მსგავსად, სხვა ოლიმპიურ ჩემპიონებსაც მიუღიათ თუ არა ალპინისტური ნათლობა, სამწუხაროდ, ვერ დავადგინე, ყოველ შემთხვევაში, მსგავსი მიღწევებით თითზე ჩამოსათვლელი ჩემპიონები თუ მოიწონებენ თავს. ის ერთი კი გახლავთ იტალიელი ქალბატონი მანუელა დი ჩენტა.

მანუელა დი ჩენტა არის თხილამურებით რბოლაში ლილეჰამერისა და ნაგანოს ზამთრის ოლიმპიური თამაშების ორგზის ჩემპიონი და ოთხგზის პრიზიორი, რომელმაც დედამიწის უმაღლესი მწვერვალი ჯომოლოუნგმა (8848მ.) დალაშქრა და გახდა პირველი იტალიელი ქალი და საერთოდ, პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი, ვინც „სამყაროს სახურავზე“ ავიდა.

ეს 2003 წელს მოხდა. იმავე დღეებში ევერესტზე ავიდა ნაგანოს ზამთრის ოლიმპიური თამაშების მონაწილე ფრისტაილში, იაპონელი გოტა მიურა. ამ ასვლიდან ოთხიოდე თვის მერე კი იყო ჩვენი ლაშქრობა

კავკასიონის იმ უსახელო, ახლა კი სახელიან 4000 მეტრამდე სიმაღლის მწვერვალზე.

ასე რომ, ის წელი ალპინიზმისა და ოლიმპიზმის ისტორიაში, ჩვენი ოლიმპიონიკების წყალობითაც, გამორჩეული გამოდგა. ლაშქრობა საქართველოს ოლიმპიური ფესტივალის პროგრამით განხორციელდა.

ის ლაშქრობა იმითაც იყო ღირსშესანიშნავი, რომ ჩატარდა ქართული ალპინიზმის საიუბილეო წელიწადს. 80 წლით ადრე, 1923 წლის იმ დღეს თბილისის უნივერსიტეტის 18-კაციანი გუნდი გიორგი ნიკოლაძის მეთაურობით მყინვარწვერზე ავიდა და სათავე დაუდო მთელი საბჭოთა მთამსვლელობის ისტორიას. მას მერე უნივერსიტეტელებმა არაერთი ბრწყინვალე ასვლა განახორციელეს კავკასიონის, პამირის, ტიან-შანისა თუ სხვა მთების მწვერვალზე, ხოლო ტრადიციული ალპინიადებით უამრავი ახალგაზრდა აზიარეს ალპინიზმს. მათ შორის ოლიმპიური ჩემპიონები, ასევე ძველი უნივერსიტეტელები ვახტანგ ბლაგიძე და შოთა ხაბარელიც აღმოჩნდნენ. ის ალპინიადაც საიუბილეო, მესამოცე იყო. ისიც სიმბოლური დამთხვევა გახლდათ, რომ, ქართული ალპინიზმის მეაკვნეებივით, ჩვენც თვრამეტნი ავედით მწვერვალზე. ალპინიადას კი, ტრადიციისამებრ, საერთაშორისო კლასის სპორტის ოსტატი, საბჭოთა კავშირის მრავალგზის ჩემპიონი და პრიზიორი, უნივერსიტეტის ნახევარგამტართა პრობლემური ლაბორატორიის გამგე, დოცენტი შოთა მირიანაშვილი ხელმძღვანელობდა და მწვერვალზეც ის მიგვიძღოდა.

ახლა ვახტანგ ბლაგიძესთან ერთად ვათვალიერებ იმ დღეებში გადაღებულ ფოტოებს. მთამსვლელურ ნათლობას მასზე წარუშლელი კვალი დაუტოვებია, რადგან სამდღიანი ლაშქრობის ეპიზოდების გახსენებისას დროდადრო ავინწყდება, რომ მეც იქ ვიყავი. ასვლის პერიპეტებს ისე მიაბობს, თითქოს ეს ფოტოები ჩემი გადაღებული არ იყო.

ერთ ცოტა რთულ კლდოვან მონაკვეთზე თოკში ჩაბმული რომ გაიჭყადა, გასამხნეველად ფოტოობიექტივი დავუმიზნე და ავძახე, ვახო, აქეთ გამომხედე, გამიღიმე და ჩიტი გამოფრინდება-მეთქი, მაგ-

რამ ყური მოიყრუა. მეორედაც ავძახე, მესამედაც, მაგრამ თქვენც არ მომიკვდეთ. ბოლოს, სამშვიდობოს რომ დაიგულა თავი, მომიბრუნდა, აპილპილებულმა წერაყინი მომიღერა და მითხრა: ხომ არ გადაირიე, რა დროს სურათის გადაღება იყო, სიკვდილს თვალებში ვუყურებდიო. მერე წინ მიმავალ შოთა ხაბარელს დაუცაცხანა, მაგ კლდეზე დათვივით რომ მიაბოტებ და ყველაფერს ანგრევ, ქვები თავზე მიყრება, ამიტომ უკან იარეო.

მერე იყო და, ვეება თოვლიან ბალიშზე კლდოვან პირამიდასავით აღმართულ მწვერვალს რომ მივადექით და მის წვერამდე სიმაღლეში ოციოდე მეტრილა გვრჩებოდა, უცებ გაჯიუტდა — მოსაკლავი თავი სად მაქვს, მანდ ამსვლელი აღარ ვარო, ჩვენ ყველას კი შერეკილები გვიძახა. არადა, წამოსვლამდე ტრაბახობდა, ტყე-ღრეში, საძილე ტომარაში და კარავში არაერთი ღამე გამიტარებია, მთელი გურიის მთები ნადირობისას შემომივლია, სხვა მთებშიც ვყოფილვარ, ფრიალო კლდეზეც დავკიდებულვარ და ყაზბეგში რალაც მწვერვალზე როგორ ვერ ავალო. აქ კი დარწმუნდა, რომ იმ მთებსა და ამ მთებს შორის ისეთივე სხვაობა ყოფილა, როგორც ცასა და დედამიწას შორის.

ერთი სიტყვით, ხვეწნა-მუდარამ რომ არ გაჭრა, იმ კლდის ძირში დავტოვეთ და გზა გავაგრძელეთ. ბოლოს, თითქმის ასულეებმა რომ გადმოვხედეთ, რას ვხედავთ: მწვერვალის მარცხნივ მთლად უხიფათო გზისთვის მიუგნია და იქიდან ლილინ-ლილინით დაძრულა. მწვერვალზეც თითქმის ერთდროულად ავედით.

ახლა, თავისი გაჯიუტების ამბავს რომ იხსენებს, ამბობს: იმ კლდეზე ასვლის კი არ მეშინოდა, იქიდან როგორ ჩამოვალ-მეთქი, მაგაზე ვფიქრობდიო.

ხდის ხეობის პირამიდიდან ყველანი ვახტანგ ბლაგიძის მიერ ნაპოვნი გზით დავეშვით. ზემოთ, ღრუბლებში დარჩა ჩვენს თავზე მოტრიალე ორი ვეება არწივი და „საქართველოს ოლიმპიელად“ მონათლული პირამიდასავით მწვერვალი, საიდანაც ჯიხვების ცნობისმოყვარე მზერა მოგვაცილებდა.

ოლიმპიურმა ჩემპიონებმა
— შოთა ხაბარელმა და
ვახტანგ ზლაგიძემ
ქართველ მთამსვლელებთან
ერთად, საერთაშორისო
კლასის სპორტის ოსტატის
— შოთა მირიანაშვილის
მეთაურობით, 2003 წელს
ხდეს ხეობაში უსახელო
მწვერვალი დალაშქრეს
და მას „საქართველოს
ოლიმპიელი“ უწოდეს

ჩვენი მწვერვალის ბოლო მონაკვეთი რაღაცით პირამიდას გვაგონებს. ალბათ, ამიტომ ვახტანგ ბლაგიძეს ეგვიპტურ პირამიდაზე ასვლა ახსენდება.

„საბჭოთა ნაკრების წევრებთან ერთად ეგვიპტეში საერთაშორისო ტურნირზე ვიყავი. ისე როგორ იქნებოდა, რომელიმე ფარაონის პირამიდაზე არ ავსულიყავი. თანაგუნდელ იგორ კანიგინთან ერთად ერთ-ერთს მივადექი. სვენებ-სვენებით ავდიოდით. კანიგინი ჩამომრჩა. უცებ ქვემოდან მიყვირა, ფილებქვეშ გველები იმალებიანო. ნადირობისას რაღას არ გადავყრივარ, რაღა არ მომინადირებია: მგელიც, ტახიც, დათვიც, მაგრამ არც ერთისა არ შემშინებია. გველის დანახვაზე კი არა, ხსენებაზეც გული მისკდება. უნდა გენახათ, რა ყოფით დავეშვი იმ პირამიდიდან...“

მაგრამ ფარაონის პირამიდიდან კავკასიონისაზე დავბრუნდეთ, სადაც კიდევ ბევრი მთამსვლელი ავა და არაერთი ახალგაზრდა ეზიარება ალპინიზმს. საქართველოს ოლიმპიელებში ალბათ სხვებიც გამოჩნდებიან, რომლებიც თავიანთი წინამორბედებისგან დალაშქრავენ ოლიმპიური თამაშების მწვერვალს და კავკასიონის ამ პიკსაც. ვინ იცის, იქნებ მათ შორის აღმოჩნდეს მეორე ვახტანგ ბლაგიძე — პირველი ვახტანგ ბლაგიძის შვილი.

„ვახტანგი მეორე შვილია. თოთხმეტი წლისაა. პირველი, ფიქრია, მასზე ცამეტი წლით უფროსია. ვახტანგი „სიბერეში“ შეგვეძინა. მთავარმა ექიმმა, ჩემმა მეგობარმა მამულო იაშვილმა ჩემი სახელი დაანათლა — შენსავით ჩემპიონი უნდა გაიზარდოსო,“ — მეუბნება ვახტანგ ბლაგიძე.

ოლონდ, ცოტა არ იყოს, უცნაურია, რომ უფროსი ვახტანგ ბლაგიძე, სხვათათვის მისაბაძი ფალავანი, საკუთარი შვილისთვის ასეთად ვერ ქცეულა. შინაურ მღვდელს შენდობა არა აქვსო — უმცროსი ვახტანგ ბლაგიძის კერპი საკუთარი მამა კი არა, დამოუკიდებელი საქართველოს პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი ზურაბ ზვიადაური გამხდარა.

ზვიადაურის ათენურ ოქროს მედალს, ამ გამარჯვების აღსანიშნავად თბილისში მონყობილ ფოიერვერკს და ტრიუმფალურ დახვედრას პატარა ვახტანგზე წარუშლელი შთაბეჭდილება მოუხდენია, მასაც კომონო ჩაუცვამს და ახლა ტატამზე დიდი მონდომებით ვარჯიშობს.

უფროსი ვახტანგ ბლაგიძის ოლიმპიური ჩემპიონობის აღსანიშნავად მსგავსი არაფერი მომხდარა — იმ პირჯვრის გამო ხომ თავისებურად, კომუნისტურად შეაჩვენეს!

არც აქტიური სპორტიდან გაუცილებიათ. მიუხედავად ამისა, ჩვენი წიგნის გმირი მადლიერია ყველასი, ვინც მისი ჩემპიონობით გაიხარა, ეს სიხარული თავისებურად აღნიშნა და ცხოვრებაშიც ხელი გაუმართა.

ჩემპიონის პედი

მათ შორის, ვისაც ჩვენი წიგნის გმირისთვის დახმარების ხელი გაუწვდია, არაერთია, ვახტანგი კი განსაკუთრებით ოთარ კვანტრიშვილსა და იური სიორიძეს ემადლიერება.

„მოსკოვის ოლიმპიური თამაშებიდან დაბრუნებულ ჩვენს მედალოსნებს აეროპორტში თაიგულებით რომ ხვდებოდნენ, მერეც უამრავ შეხვედრას უწყობდნენ, ბინებითაც აჯილდოებდნენ და ავტომანქანის ურიგოდ შეძენის უფლებითაც. ეს ყველაფერი ჩემთვის უცხო აღმოჩნდა. ძალიან გულნატკენი ვიყავი. იქნებ ჩემი დაფასება ბევრს გულითაც ენადა, მაგრამ ვერ ბედავდა. ალბათ, ფიქრობდნენ, მაგის პირჯვარს ჩვენც არ გადაგვაყოლონო. ერთადერთი, ვინც საქართველოში ეს გაბედა, მახარაძის რაიონის მილიციის უფროსი იური სიორიძე აღმოჩნდა.“

სიორიძე ჩემზე ხუთი-ექვსი წლით უფროსი იყო და ჭიდაობის ყადრი კარგად იცოდა. თავის დროზე მძიმე წონაში ჭიდაობდა. ჩემი გაჭირვების ამბავიც კარგად იცოდა. ამიტომ მორალურადაც და მატერიალურადაც მუდამ მხარში მედგა. 78-ში, ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონი რომ გავხდი, სანაქებო ნადიმი მომიწყო. იმავე წელს ქორწილი გადამიხადა და გემრიელადაც ითამადა. ოლიმპიური ოქროს მედალი რომ მოვიგე, ისევ სიორიძემ დამაფასა. იმ ბანკეტზე გაიგო, დედაჩემი ფეხებდასისხლიანებული როგორ დაბრუნდა შემოქმედის ეკლესიიდან, როგორ მა-

ვახტანგ ბლაგიძე,
უმცროსი ვახტანგი და
შვილიშვილი მარიამი

რიგებდა, კვარცხლბეკზე რომ ახვალ, პირჯვარი გადაინერე და ღმერთს მადლობა შესწირეო. ეს რომ გაიგო, ამ მთასავით კაცს გული აუჩუყდა და ცრემლები გადმოსცვივდა.

კარგი კაცი იყო ცხონებული იური სიორიძე. იმ არეულობის წლებში ყაჩაღებს ავტობუსში შეებრძოლა, გახსნილი „ლიმონკა“ ხელიდან გამოგლიჯა და ზედ გადაეფარა... ასე იხსნა მგზავრების სიცოცხლე, რომელთა შორის ბავშვებიც იყვნენ...”

„უსახლკარო კაცი გზაში გამოვარდნილიაო და მრავალი წლის განმავლობაში მეც ასე ვიყავი. ბოლოს ისევ მაშინდელი საქართველოს კაგებეს უფროსი ინაური ჩაერია საქმეში. ვაკესა და საბურთალოზე ასარჩევად ორი ბინა მაჩვენეს. მე საბურთალოზე, „შანხაისთან“ სამოთახიანი ვამჯობინე, მაგრამ სოფელელმა კაცმა კორპუსში ვერ გავძელი, გავყიდე და გორგასალზე ეზოიანი სახლი ვიყიდე. როგორც იქნა, გავარემონტე, მაგრამ მიწისძვრამ კედლები სულ დამიხეთქა. ჩემი სახლის საძირკველზე სანახევროდ ერთი სომეხი მეზობლის სახლიც დგას. იმან ქვეყანა შეყარა, მიწისძვრამ დამაზარალა, მომხედეთო. იმდენი ქნა, უსასყიდლოდ გაარემონტებინა ბინა. ჩემი კი დარჩა, თითქოს ერთი ბალავარი არ გვექონოდა...”

ვახტანგ ბლაგიძე ახლაც კედლებდახეთქილ სახლში ცხოვრობს. იმის გამაგრებას თუ რემონტს ვინლა ჩივის, როცა ჯერ კიდევ ჯან-ლონით სავსე კაცი უმუშევრად დარჩენილა და ძლივს გააქვს თავი.

ეჰ, მგონი მართალი იყო იან დიმოვი, როცა წერდა: მის სახეზე ღიმილს იშვიათად ნახავთ, შეფიქრიანებული, წყნარი და გაუცინარია ეს ვახტანგ ბლაგიძეო.

ეტყობა, ცხოვრებამ ღიმილი გადაავიწყა, მაგრამ თავი მაინც ღირსეულად უჭირავს. ზოგიერთივით არც არავის ემლიქვნელება და არც არავის არაფერს სთხოვს.

აი, ასეთი ბედი ჰქონია ვახტანგ ბლაგიძეს. არადა, ძველ საბერძნეთში ოლიმპიურ ჩემპიონებს ძეგლებს უდგამდნენ და არც ახლა ტოვებენ ბედის ანაბარა.

ვახტანგ ბლაგიძე

დაიბადა 1954 წლის 23 ივლისს ჩოჩხათში, ლანჩხუთი. ბერძნულ-რომაული სტილის მოჭიდავე (52 კგ). XXII ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონი (1980, მოსკოვი), მსოფლიოს ორგზის (1978, 81), ევროპის ორგზის (1978, 80), სსრკ (1981) და მსოფლიო უნივერსიადის ჩემპიონი (1977), მრავალ საერთაშორისო ტურნირში გამარჯვებული. სსრკ სპორტის დამსახურებული ოსტატი. ვახტანგ გორგასლის II ხარისხისა და ღირსების ორდენების კავალერი.

VAKHTANG BLAGIDZE

Greco-Roman wrestler (52 kg), was born on July 23, 1954 in Chochkhati village of Lanchkhuti district (Western Georgia). He is a champion of XXII Olympic Games (Moscow, 1980), twice world champion (1978, 1981), twice champion of Europe (1978, 1980), champion of the USSR (1981) and champion of the (World) Student Games (1977). Blagidze is a winner of many international tournaments. He was the USSR Honored Master of Sports. Blagidze was decorated with Vakhtang Gorgasali Order of the 2nd class and Order of Honor.